

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιοθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ'. Ὀλυμπιάδος,
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

1889

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΟΥ
ΑΥΤΟΥ ΑΡΙΘ.

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ Τῃ ΟΔῳ ΠΑΡΟΡΘΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄.

Ἐπιτομή ἱστορίας Ἑν Ἑλλάδι γρ. 12, 13 καὶ ἀπόδοσις γρ. 20. — Αἱ συνθηματικαὶ ἔργασαι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως καὶ ἐνταὶ ἱστορίας.— Γραμμάτων Διευθ. Ὁδ. Παρισίων 1-4.

10 Σεπτεμβρ. 1889.

ΑΔΕΛΦΑΙ

— Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ εἶνε τίποτε. Μίαν πικρίαν ἐγὼ νομίζω μεγαλητέραν ἀπ' ὅλας· νὰ θυσιάσης ὅλην σου τὴν χαρὰν ὅλην σου τὴν εὐτυχίαν, χάριν τῆς εὐτυχίας προσώπου, τὸ ὅποιον ἀγαπᾷς, καὶ νὰ ἰδῆς ἐξαφνα κατόπιν ὅτι μὴ αὐτὴν σου τὴν θυσίαν ἴσα ἴσα ἕκαμες τὸ πρόσωπον αὐτὸ δυστυχισμένον.

Ἐῖπεν ὁ γέρον ἰατρός παρεμβὰς εἰς τὴν συνομιλίαν.

— Καὶ πῶς ἔμπορεῖ νὰ συμβῆ αὐτό; ἠρώτησεν εἰς καθηγητῆς τῶν μαθηματικῶν.

— Δὲν λέγω ὅτι συμβαίνει καθ' ἡμέραν, ἀλλ' ἔχω μίαν περίστασιν διὰ νὰ βεβαιώσω τοὺς λόγους μου.

— Ἐῖπέτε την λοιπόν.

— Εὐχαριστῶς, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν νὰ λείψουν αἱ ἀδιάκριται ἐρωτήσεις περὶ ὀνομάτων καὶ χρονολογιῶν. Ν' ἀρκεσθῆτε εἰς τὰ πράγματα ὅπως θὰ σᾶς τὰ εἰπῶ, καὶ νὰ ἔχετε καὶ ὀλίγην ὑπομονήν, διότι δὲν εἶνε σύντομος ἡ ἱστορία μου.

— Δὲν χρειάζεται ὑπομονὴ διὰ νὰ σᾶς ἀκούῃ κανεὶς ὅταν ὁμιλῆτε! εἶπε φιλοφρονητικῶς ἡ οἰκοδέσποινα. Ἐλάτε λοιπὸν καθίστε εἰς τὴν μέσην. Ὅποιος θέλει ν' ἀκούσῃ ἄς ἔλθῃ κοντά.

Ὁ ἰατρός ἐκάθισε καὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν μικρὰν συναναστροφὴν τὸν περιεστοίχισαν. Χωρὶς δὲ νὰ προσμείνῃ παρακλήσεις ἤρχισεν εὐθύς τὴν διήγησίν του:

Πρὸ δέκα ἐτῶν τὸν δεκέμβριον ἕνα πρωτὸ ἦλθαν νὰ μὲ καλέσουν κατεπειγόντως ἀπὸ μίαν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἤμην τακτικὸς ἰατρός. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἦτο ἀκριτὰ εὐπορὸς καὶ ἀπετελείτο ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ δύο κόρας. Ἡ μητέρα ἦτο ἕως σακκνταπέντε ἐτῶν· αἱ δύο κόραι δεκαοκτὼ καὶ δεκαπέντε ἐτῶν, εὐμορφόταται μελαγχριναί. Ὁ πατέρας ἦτο ἔμπορος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ἡ χήρα του ἦλθε μὲ τὰς κόρας τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας ἐν ἔτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἐκτοτε ἐγνώρισα τὴν οἰκογένειαν

αὐτὴν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἰκειώθην ἀκριτὰ, ὥστε δὲν ἤμην πλέον ἀπλῶς ἰατρός, ἀλλὰ καὶ φίλος τῆς οἰκογενείας. Ἡ κυρία, ἡ ὁποία ἦτο γυναῖκα πολὺ φρόνιμη καὶ πολὺ καθῶς πρέπει, πολλάκις μὲ συμβουλεύθη καὶ εἰς τὰ οικονομικά τῆς καὶ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν θυγατέρων τῆς. Ἡ δυστυχισμένη δὲν εἶχεν ὑγίαν, ἐπασχεν ἀπὸ καρδιακὸν νόσημα καὶ πάντοτε ἐφοβέτο ὅτι θ' ἀποθάνῃ ἐξαφνα καὶ θ' ἀφίσῃ τὴν Μαρίαν καὶ τὴν Ἄνναν χωρὶς καμμίαν προστασίαν εἰς τὸν κόσμον.

Ὅ,τι ἐφοβέτο ἐγίνει· τὸ πρωτὸ ἐκείνο τοῦ δεκεμβρίου ἡ προσβολὴ ἦτο πολὺ δυνατὴ, τίποτε δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὴν σώσῃ καὶ ἀπέθανεν. Ἦμην ἐκεῖ εἰς τὰς τελευταίας τῆς ὥρας. Τὴν εἶδα ἐνῶ ἔφευγε πλέον ἡ ψυχὴ τῆς νὰ σφιγγῇ τὸ χέρι τῆς Ἄννας μέσα εἰς τὸ χέρι τῆς Μαρίας, ὥσάν νὰ ἤθελε μὲ τὸν ἀφῶνον αὐτὸν τρόπον νὰ συστήσῃ εἰς τὰς δύο ἀδελφὰς ἀγάπην παντοτεινήν.

Ἐἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς εἰπῶ πόσον ἔκλαυσαν τὴν καλὴν των μητέρα αἱ δύο ἀδελφαί; Δὲν ἔχει σχέσηιν μὲ τὴν διήγησίν μου καὶ ἀδίως θὰ ἐξαντλήσω τὴν ὑπομονήν σας. Ἀφοῦ ἀπέθανεν ἡ μητέρα των, διὰ νὰ μὴ μένουσιν μόναι ἐπροσκάλεσαν ἀπὸ τὴν Σύρον μὲ τὴν σύζυγον του ἕνα γέροντα θεῖον, ἀδελφὸν τοῦ πατρός των, ἀκλήρον καὶ ὄχι εὐπορὸν, ὁ ὁποῖος ἦτο φυσικὸς κηδεμών των, διὰ νὰ κατοικήσῃ μαζί των. Δύο ἔτη ἐζήτησαν κλεισμέναι μὲ τὸ πένθος. Ἐγὼ τὰς ἐπισκεπτόμην συχνά, ὡς φίλος τῆς οἰκογενείας, ὄχι ὡς ἰατρός, διότι ποτὲ δὲν εἶχαν ἀνάγκην τῆς ἰατρικῆς μου βοηθείας. Τὰς εἰσμβούλευα πάντοτε νὰ παύσουν αὐτὸ τὸ κλείσιμον, νὰ περιπατοῦν ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν ἤκουαν. Μόλις μετὰ τὰ δύο ἔτη ἤρχισαν νὰ φαίνωνται ὀλίγον ἔξω μὲ τὴν θείαν των κατ' ἀρχὰς τὸ βράδου βράδου, ἔπειτα συχνότερα.

Σᾶς εἶπα ὅτι ἦσαν καὶ αἱ δύο εὐμορφόταται. Κατὰ τὴν γνώμην μου εὐμορφότερα ἦτο ἡ μικρὰ ἡ Ἄννα μὲ τὰ ἡμέρα μάτια τῆς, τὸ στρογγυλὸν πρόσωπόν τῆς, τὸ γλυκὺ στόμα τῆς. Ἄλλοι εἶδον τὰ πρωταῖα εἰς τὴν μεγαλητέραν τὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία ἐνῶ ὁμοίαζε τῆς ἀδελφῆς τῆς πολὺ, εἶχαν ὅμως διαφορετικὴν ἐκφρα-

σιν. Τὰ μάτια της ἦσαν τόσον μαῦρα ὥστε δὲν ἐφαίνετο καθόλου τὸ ἀσπράδι καὶ εἰς τὸ στόμα εἶχε κᾶτι, τὸ ὁποῖον τὴν ἔκαμνε ὀλιγώτερον συμπαθητικὴν, ἀλλὰ περισσότερο ἐπιβλαπτικὴν ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν της. Εἶχε δὲ βεβαίως ὑψύ- τερρον τὸ πνεῦμα καὶ ἰσχυροτέρην θέλησιν ἀπὸ τὴν Ἄνναν.

Ἦσαν λοιπὸν εὐμορφαι, ἦσαν πλούσιαι—ἡ ἀποκατάστασις των δὲν ἦτο δύσκολος. Καὶ πράγματι τρία ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τῆς μη- τρός των ἤρχισα νὰ βλέπω κᾶποτε εἰς τὸ σπίτι των ἕνα νέον, ὁ ὁποῖος εἶχε πολὺ τὸ ἐξωτερι- κὸν ὑποψηφίον γαμβροῦ. Ὁ νέος αὐτὸς δὲν ἐπὶ- γαίνει μόνος του, ἐπὶγαίνει μὲ τὴν μητέρα του. Κατώχουν εἰς τὸν αὐτὸν δρόμον καὶ εἶχον ἔλθῃ καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρῆαν πρὸ ὀλίγου. Ἦσαν δ' ἐκεῖθεν γνώριμοι αἱ δύο οἰκογένειαι καὶ ὁ Ἀνδρέας, κατὰ δύο ἔτη μεγαλύτερος τῆς Μαρίας, ἦτο ἄλλοτε ὁ πρῶτος σύντροφος τῶν παιδικῶν της παιγνιδίων.

Τὸ βλέμμα ἐνὸς ἰατροῦ ἔχει συνείδησις ἢ ἀντι- λαμβάνεται πολλὰ κρυφὰ πράγματα καὶ τὸ ἰδικόν μου βλέμμα δὲν ἤργησε ἢ ἀντιληφθῆ ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῶν παιδικῶν χρόνων δὲν εἶχεν ἐξαλειφθῆ οὔτε ἀπὸ τὴν μνήμην τοῦ Ἀνδρέα, οὔτε ἀπὸ τὴν μνήμην τῆς Μαρίας. Ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν μάλιστα ἡ συμπάθειά μου ἐφαίνετο ὅτι ἤδρανε. Δὲν εἶπα τίποτε εἰς τὴν κόρην, μόνον τὴν ἡμέραν ὅπου τὰς ἐπισκέφθην διὰ νὰ τὰς ἀποχαιρετίσω — μετέβαινα εἰς Εὐρώπην ἐκεῖνο τὸ θέρος — τῆς εἶπα σιγαλά:

— Κύταξε, ὅταν γυρίσω νὰ ἔχῃς καμμίαν καλὴν εἰδήσιν νὰ με ὑποδεχθῆς ἢ ἂν τὴν ἔχῃς ἀπὸ πρὶν μὴν παραλείψῃς νὰ μοῦ τὴν γράψῃς.

Ἐκείνη δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ μὲ ἐνόησε καλὰ καὶ ἐκατακακίνησε.

Ἐλείψα τρεῖς μῆνας τότε. Εἰς τὸν γυρισμὸν μου ἐπέρασα διὰ Ἐργέστης. Φαντασθῆτε τὴν ἐκπληξίν μου ὅταν ἐκεῖ ἐνῶ ἐδιάβαζα μίαν ἀ- θηναϊκὴν ἡμερησίαν εἰς τὸ καφενεῖον βλέπω τί; — ὅτι ὁ Ἀνδρέας ἠρραβωνίσθη μὲ τὴν Ἄνναν!

Τὸ ἐπῆρα τὸ πρᾶγμα κατὰκαρδὰ εἶχε προσ- βληθῆ ἡ φιλοτιμία μου! Πῶς λοιπὸν; ἐνῶ ἐνό- μιζα ὅτι εἶχα πολὺ καλὰ διακρίνη τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Μαρίας αἰσθημα, ἔξαφνα νυμ- φεύεται τὴν μικροτέραν, τὴν Ἄνναν! Τὸ συν- οικεῖσιν αὐτὸ εἶνε φανερὰ ἐξ ἔρωτος, ἀφοῦ ὑπαν- δρεύεται πρῶτη ἡ μικροτέρα καὶ μένει ἡ μεγάλη. Τὸ πολὺπερον βλέμμα μου λοιπὸν εἶχεν ἀπα- τηθῆ... Προσεπέθησα νὰ πεισθῶ καὶ δὲν το κατώρθωσα. Ἐνθυμούμην μίαν μίαν, τόσας περι- στάσεις—ἐπειτα τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐδέ- χθη ἡ Μαρία τὸν ὑκαινιγμὸν μου, ὅταν τὴν ἀπεχωρίσθην.

Ἐφθασα εἰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐπῆγα καὶ τὰς ἐπισκέφθην διὰ νὰ τὰς συγχα-

ρᾶ. Ἦτο καὶ ὁ γαμβρὸς ἐκεῖ. Νέος καλοκαμω- μένος, ἐνδεδυμένος εἰς τὴν ἐντέλειαν, πλού- σιος ἀλλὰ πολὺ περιωρισμένου πνεύματος καὶ ἐπιπόλαιος. Ὡς βλέπετε εἶχεν ὅλα, ὅλα τὰ προ- σόντα καλοῦ γαμβροῦ! Καὶ εἶχεν ἀκόμη κᾶτι ἐπὶ πλέον, ὅτι δὲν ἔκαμνε καμμίαν ἐργασίαν, διότι ἡ πατρικὴ περιουσία τοῦ ἐξησφάλιζεν ἔ- νεταν βίον.

Μ' ἐδέχθησαν μὲ πολλὴν χαρὰν ὅλοι καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας τίποτε ἄλλο ἀπὸ εὐ- χαριστήσιν δὲν ἠμπόρεσα νὰ διακρίνω. Ὅρι- στικῶς λοιπὸν εἶχα ἀπατηθῆ—ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγώ!

Ὁ γάμος ἔγινε μετὰ δύο μῆνας εἰς στενὸν κύκλον καὶ οἱ νεόνυμφοι ἀνεχώρησαν εὐθὺς εἰς Εὐρώπην, κατὰ τὴν γελοῖαν καὶ βλαβερὰν αἰ- τὴν συνήθειαν, ἡ ὁποία ἀπὸ τότε εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ ἐπικρατῆ ἐδῶ.

Ἀφοῦ ἔφυγεν ἡ ἀδελφὴ της, ἡ Μαρία ἔπαυσε πάλιν νὰ φαίνεται εἰς τὸν κόσμον. Ἔμνευε διαρκῶς κλεισμένη, καὶ εἰς τὰς ἐπιμόρους παρατη- ρήσεις μου ἀπεκρίνετο ὅτι βαρύνεται νὰ πηγαί- νη ἐξω τῶρα χωρὶς τὴν ἀδελφὴν της.

Ἐπέρασαν πέντε ἔξ μῆνες. Ἐνα μεσημέρι ἐνῶ ἔτρωγα λαμβάνω μικρὸν γραμματάκι ἀπὸ τὴν Μαρίαν. Μὲ παρεκάλει νὰ περᾶσω νὰ τὴν ἰδῶ τὸ ἀπόγευμα. Ἔπέθεσα ὅτι εἶνε ἀδιάθετος ἔκαμα τὸν γύρον τῶν ἐπισκεψέων μου καὶ ἔπειτα μετέβην ἐκεῖ. Ἡ ὑπέρβια μου εἶπεν ὅτι εἶνε ἐπάνω εἰς τὸ δωμάτιόν της μόνη. Ὁ θεῖος καὶ ἡ θεία ἐκάθοντο κάτω εἰς τὴν τραπεζαρίαν καὶ ἔπαιζαν κοντσίαν. Τοὺς ἔχαιρέτισα καὶ ἀνέβην. Ἐκτύπησα τὴν θύραν τῆς Μαρίας. Ἦλθε καὶ ἤνοιξε. Ἦτο εἰς κακὴν κατάστασιν, ἀγνώριστος. Τὰ μάτια της κόκκινα ἀπὸ τὰ δά- κρυα, ὠχροτάτη, ἀκτένιστος. Μόλις μοῦ ἔδωκε τὸ χέρι καὶ χωρὶς νὰ μοῦ ἠμιλήσῃ ἔπεσεν εἰς ἕν καθίσμα καὶ ἔφερε τὸ μαντίλι εἰς τὰ μάτια.

Δὲν ἤξευρα τί νὰ ὑποθέσω. Ἐστεκόμην σιω- πηλὸς καὶ τὴν ἐκύταξα μὲ ἀπορίαν. Τόσον ἐξ- αφνικὸν ἦτο τὸ πρᾶγμα ὥστε εἶχα χάσῃ ὅλην τὴν λατρικὴν ἐτοιμότητά μου. Ἐκείνη μέσα εἰς τὴν λύπην της, ὡς νὰ ἐνόησε τὴν δύσκολον θέσιν μου, ἔσυρεν ἀπὸ τὸ στήθος της ἕν γράμμα καὶ μοῦ το ἔδωκε.

Ἦτο ἀνοικτὸν ἐπλησίισα εἰς τὸ παράθυρον διὰ νὰ το ἀναγνώσω. Ἦτο γράμμα τῆς ἀδελ- φῆς της. Ἀλλὰ δὲν ἦτο γράμμα ἐκ τῶν συνει- θισμένων ἐκείνων, μὲ περιγραφὰς τῶν ἐξαι- σίων τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπιφωνήσεις θαυμα- σμοῦ. Ἦτο γράμμα γραμμένον μὲ πόνον, μὲ θλίψιν, μὲ δάκρυα. Ἡ Ἄννα ἐφανέρωνεν εἰς τὴν ἀδελφὴν της ὅλην τὴν δυστυχίαν της, τὴν ὁποίαν ἕως τῶρα τῆς εἶχε κρύψῃ εἰς τὰς προ- ηγουμένας ἐπιστολάς. — Ὁ Ἀνδρέας, ὁ σύζυγός της ἦτο ὅλη ἡ ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας της! Τὴν

εἶχεν ἐγκαταλείψῃ πλέον. Εἶχε δύο ἡμέρας νὰ τὸν ἰδῆ καὶ ἂν δὲν εὐρίσκετο κατὰ καλὴν τύχην μία ἑλληνικὴ οἰκογένεια εἰς Βιέννην, μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε γνωρισθῆ, θὰ ἔμνευε μόνη καὶ ἔρημος εἰς τοὺς πέντε δρόμους. Καὶ ἐξίστορει πλέον ὅλα ὅσα ἕως τῶρα εἶχεν ἀποκρύψῃ διὰ νὰ μὴν τὴν λυπήσῃ. Ὅτι ὁ Ἀνδρέας δὲν τὴν ἀγαπᾶ, ὅτι τὴν ἐκακομετεχειρίσθη, ὅταν ἐτόλμησε νὰ τοῦ παραπονείθῃ, διότι τὴν ἔφινεν ὅλην τὴν νύκτα μόνην εἰς τὸ Παρίσι καὶ αὐτὸς ἔτρεγεν εἰς δια- σκεδάσεις, ὅτι εἶνε χαροποικίτης μακιδῶδες, ὅτι πίνει.—Ἐπὶ τέλους ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσῃ μαζὶ του καὶ ἔρχεται ὀπίσω μὲ τὴν οἰκο- γένειαν, τὴν ὁποίαν εὗρεν εἰς Βιέννην, διότι θὰ ἦτο καὶ παράλογον νὰ μείνῃ μόνη ἐγκαταλε- λειμμένη εἰς τὰ ξένα, ἐνῶ ἐδῶ θὰ ἔχη τοῦλάχιστον τὴν ἀδελφὴν της.

Ἐνῶ ἔφθικα εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς, ἡ Μαρία εἶχε σφογίση τὰ δάκρυά της καὶ μ' ἐκύ- ταξε κατὰ πρόσωπον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἰδῆ ποίαν ἐντύπωσιν μοῦ ἔκαμνε τὸ περιεχόμενον. Καὶ ὅταν τὸ ἐδίπλωσα καὶ τὸ ἔδωκα πάλιν πρὸς αὐτήν:

— Λοιπὸν; τὰ ἐπρυσμένατε αὐτὰ; μοῦ εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν.

— Ἐχω μάθῃ ὅλα νὰ τα προσμένω, ἀπε- κρίθην προσποιούμενος ἀταραξίαν.

— Ἐγὼ λοιπὸν δὲν τὸ ἐπρόσμενα αὐτὸ! Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ το προβλέψω...

Καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ κλαίῃ.

Ἐκάθισα κοντὰ της:

— Νὰ σου εἰπῶ, Μαρία, τῆς εἶπα μὲ ἡσυχον τρόπον, ἀπὸ τὰ δάκρυα δὲν κερδίζει τίποτε ἡ ἀδελφὴ σου. Πρέπει νὰ σκεφθῆς τί ἡμπορεῖ νὰ γείνη. ἀπὸ τί εἶνε ἀνάγκη. Ἐποθέτω ὅτι δι' αὐτὸ μ' ἐπροσκέλεσε ἐδῶ. Καὶ ἔκαμες πολὺ καλὰ, διότι εἶμαι πρόθυμος νὰ σὲ βοηθήσω εἰς ὅ,τι θέλεις. Νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ γράψωμεν εἰς τὸν Ἀνδρέαν;...

Ἄμα ἤκουσε τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀνετινάχθη ἐπάνω. Ἡ ὠχρὰ μορφή της ἔγινε διὰ μίαν βυσ- σινὸν χροῦς:

— Ὅχι εἰς αὐτόν, ποτέ! εἶπεν ἐντόνως.

Καὶ ὁ τόνος αὐτὸς τῆς φωνῆς της ἦτο πα- ράδοξος. Δὲν ἦτο ἀπλὴ ὀργή, ἦτο κᾶτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνόουν. Ἐκάθισε πάλιν κοντὰ μου ἡσυχωτέρα καὶ εἶπεν:

— Ἄλλον ἀπὸ σὰς δὲν ἔχω διὰ νὰ ἐμπι- στευθῶ καὶ νὰ συμβουλευθῶ. Θὰ ἔχετε τὴν κα- λοσύνην νὰ μ' ἀκούσετε καὶ νὰ μοῦ εἰπῆτε μὲ εὐλαχίαν τὴν γνώμην σας;

— Καὶ ἀμφιβάλλεις, κόρη μου;

— Σὰς εὐχαριστῶ. Λοιπὸν, τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κανεὶς δὲν ἐμάντευσε, πολὺ καλὰ ἐμαν- τεύσατε σὲς πρὶν φύγετε διὰ τὴν Εὐρώπην — ἀγαποῦσα τὸν Ἀνδρέαν καὶ ἐκεῖνος ἐφαίνετο ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ αἰσθημά μου.

Ἦσθάνθη ἀνακούρσιον, ὅταν ἤκουσα τὰ λό- για αὐτὰ—ἡ φιλοτιμία μου ἰκανοποιεῖτο.

— Πῶς λοιπὸν ἀντὶ νὰ τὸν συζευθῶ ἐγώ, τὸν συνεζεύχθῃ πρὸς δυστυχίαν της ἡ ἀδελφὴ μου; Αὐτὸ θὰ σὰς εἰπῶ, αὐτὸ εἶνε, τὸ ὁποῖον βαρύνει τὴν συνείδησίν μου, αὐτὸ θὰ με κάμῃ δυστυχισμένην εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ὅταν ἀπέθανεν ἡ μητέρα μου, ἦσθε ἐκεῖ. Εἶδτε πῶς ἔβαλε τὸ χέρι τῆς ἀδελφῆς μου μέσα εἰς τὸ ἰδι- κόν μου χέρι, ὡς ἂν νὰ τὴν παρέδιδε εἰς τὴν προστασίαν μου. Καὶ πρὶν ἀποθάνῃ πολλὰς φο- ρὰς μοῦ εἶχεν εἰπῆ: Ἐγὼ πολλὴν ζωὴν δὲν ἔχω, σὺ θὰ ἦσαι μητέρα διὰ τὴν Ἄνναν. Γο- νατισμένη ἐμπρὸς εἰς τὸ λείψανον τῆς μητέρας μου ὠραιοθῆκα ὅλην μου τὴν εὐτυχίαν, ὅλην μου τὴν ζωὴν νὰ τὴν θυσιάσω χάριν τῆς ἀδελ- φῆς μου. Καὶ ἦλθε περίστασις νὰ κρατήσω τὸν ὅρκον μου. Ὅλιγας ἡμέρας, ἀφοῦ ἐφύγατε σὲς, ἐνῶ ἤμεθα μόναι αἱ δύο μὲ τὴν Ἄνναν εἰς τὸ δωμάτιόν μας, ῥίπτεται ἔξαφνα μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὸν λαϊμόν μου καὶ μετὰ πολλὰ μοῦ ἐξομολογεῖται ὅτι ἀγαπᾶ τὸν Ἀνδρέαν καὶ ὅτι αὐ- τὸς τῆς φέρεται ὡς νὰ εἶνε παιδί, δὲν τὴν λο- γαριάζει, δὲν τὴν ἀγαπᾶ. Φαντασθῆτε τὴν θέσιν μου! Παρηγόρησα ὅπως ἠμπόρεσα τὴν Ἄνναν καὶ τῆς ὑπεσχέθην νὰ κάμω ὅ,τι ἠμ- πορῶ διὰ τὴν εὐτυχίαν της. Τὸ ἔκαμα—δυστυ- χῶς! Ἠλλαξα εὐθὺς τρόπον πρὸς τὸν Ἀνδρέαν, ὥστε ἐπεισθῆ ὅτι τίποτε δὲν αἰσθάνομαι δι' αὐ- τὸν καὶ ἤρχισεν,—ἀπὸ πείσμα ἴσως, ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμισα τότε ἀπὸ δικαίαν προτίμησιν—ἤρχισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ προσεγγίξῃ τὴν Ἄνναν. Δὲν εἶχα παύσῃ νὰ τὸν ἀγαπῶ καὶ θμως ἔπρεπε νὰ πνίξω τὸ αἰσθημά μου αὐτὸ μέσα εἰς τὰ στήθη μου—καὶ τὸ κατώρθωσα. Ὅχι χωρὶς δά- κρυα, ὅχι χωρὶς πόνον—ἀλλὰ τὸ κατώρθωσα. Εἶδα τὴν ἀδελφὴν μου εὐτυχισμένην καὶ εἶπα: Ἐκράτησα τὸν ὅρκον μου, ἐθυσίασα τὴν εὐτυχίαν μου δι' αὐτήν. Ἀλλὰ τῶρα, τῶρα ποῦ βλέπω ἔξαφνα κατεστραμμένην τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς της, ἐννοεῖτε ποίαν εὐθύνην αἰσθάνομαι, ποῖαι τύψεις ἀρχίζου νὰ τυραννοῦν τὴν συνείδησίν μου; Ἄν δὲν ἐκρυπτα τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὴν Ἄνναν, ἂν της ἔλεγα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἀγαπῶ τὸν Ἀνδρέαν, ὅτι καὶ αὐτὸς μ' ἀγαπᾶ, ἴσως θὰ ἐπικραίνετο, ἀλλὰ θὰ ἦτο παροδικὴ ἡ πικρία αὐτή. Θὰ τὸν ὑπανδρευόμην ἐγὼ τότε, καὶ ἴσως, ἐπειδὴ μὲ ἠγάπα, θὰ ἦτο καλλίτερος παρ' ὅ,τι εἶνε μὲ τὴν Ἄνναν, τὴν ἠποῖον, εἶμαι βεβαία τῶρα, ὅτι ἐνυμφεύθῃ περισσότερο ἀπὸ πείσμα ἢ ἀπὸ πρόσκαιρον ἰδιοτροπίαν παρὰ ἀπὸ ἀληθινὴν ἀγάπην. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἦτο μαζὶ μου ὁ ἴδιος, τοῦλάχιστον ὅλη ἡ συμφορὰ θὰ ἐπι- πτεν εἰς ἐμὲ καὶ ἡ ἀδελφὴ μου θὰ εὕρισκεν ἄλ- λου τὴν εὐτυχίαν. Τῶρα ἀλλοίμονον! δυστυχία εἰς ἐκείνην, καὶ διπλὴ δυστυχία εἰς ἐμένα!...

Καί οι τελευταίοι της λόγος ἐπιγίγσκων ἀπό λυγμούς.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ μὲ εἶχαν εἰς ἄκρον συγκινήσει. Πάντοτε τὴν ἐνόμιζα κόρη πολὺ διαφέρουσαν ἀπὸ τὰς καλοενδεδυμένους ἐκείνας κόλλας τοῦ σημερινοῦ καιροῦ· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐφανταζόμην ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαρθῇ εἰς τόσον ὕψος ἢ εὐγένεια τῆς ψυχῆς τῆς.

— "Ἄκουσε, κόρη μου, τῆς εἶπα, ἐννοῶ ὅλην τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων σου καὶ θαυμάζω τὴν μεγαλοφροσύνην σου. Ἀλλὰ, πιστεύσέ με, σοῦ διημιῶ μὲ ὅλην τὴν εὐκρίνειαν· εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔκαμες τὸ καθήκον σου, καμμία εὐθύνη δὲν σε βαρύνει, καμμία τύψις.

Ἀνασήκωσε τὴν κεφαλὴν τῆς καὶ ἀπεκρίθη:

— "Ἐνῶ νομιζῶ ὅτι κάμνω εὐτυχισμένην τὴν ἀδελφὴν μου μὲ θυσίαν τῆς ἰδικῆς μου εὐτυχίας, ἴσα ἴσα δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ τὴν κάμω δυστυχῆ!—καὶ λέγετε ὅτι δὲν ἔχω εὐθύνην, δὲν πρέπει νὰ ἔχω τύψιν συνειδήσεως; Ἰδύκοιλα πράγματα εἶνε αὐτὰ εἰς τὴν θεωρίαν... Ἐγὼ ὅμως ἐννοῶ ὅτι ἀπὸ σήμερον ἐφαρμακώθηκεν ὅλη ἡ ζωὴ μου...

Δὲν ἐδοκίμασα νὰ τὴν παρηγορήσω μὲ ματαιοὺς λόγους. Ἐκρίνα ἄλλως ὅτι εἶχε πληρέστατα δίκαιον εἰς ὅτι ἔλεγεν.

Εἰς τὸν θεῖον καὶ τὴν θεῖαν τῆς δὲν εἶχεν εἰπῆ τίποτε περὶ τῆς ἐπιστολῆς. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ κρυφόν, ἀφοῦ ἡ "Ἄννα θὰ ἤρχετο μετ' ὀλίγας ἡμέρας μόνη. Ἀπεφασίσαμεν λοιπὸν νὰ το εἰπῶ ἐγὼ. Πρὸς τοῦτοις τὴν ἐσυμβούλευσα νὰ φροντίσῃ νὰ στείλῃ χρήματα τῆς ἀδελφῆς τῆς, ἢ ποῖα πιθανῶς θὰ εἶχεν ἀνάγκη. Καὶ ὅταν ἐφρουρα, ἐνῶ μὲ ἐσφιγγε τὸ χεῖρ μὲ τὰ δύο χεῖρα τῆς ἢ ταλαίπωρος κόρη μου εἶπεν:

— Ἡ "Ἄννα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μάθῃ τὸ μυστικόν μας.

— Δὲν θὰ τὸ μάθῃ, ἀπεκρίθη.

Καὶ δὲν τὸ ἔμαθεν ἀκόμη.

Ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ταξιδεῖόν τῆς εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἢ στοργὴ τῆς ἀδελφῆς ἀπέδωκεν ἐν μέρει ὅ,τι ἤρπασεν ἢ ἀστοργία τοῦ συζύγου. Μετὰ ὀλίγους μῆνας ἐγέννησε κόρη. Ἐκ μέρους τοῦ Ἄνδρέα οὔτε φωνὴ πλέον, οὔτε ἀκρόασις· εἶνε τῶρα εἰς τὰς Ἰνδίας καθὼς ἔμαθα πρὸ ὀλίγου. Ἐφαγεν ὅλα τὰ χρήματά του μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του καὶ ἐγένεον ὑπάλληλος ἐμπορικῆ οἴκου.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ζοῦν μαζὶ ἀποχωρισμέναι ἀπὸ τὸν κόσμον εἰς ἐν ἐξοχικὸν σπιτί. Κοινήν φροντίδα γλυκυτάτην ἔχουσιν καὶ αἱ δύο τὴν ἀνατροφὴν τῆς μικρᾶς κόρης εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς των Ἀγγελικῆς...

Ἀλλ' ἡ Μαρία ἔχει μίαν φροντίδα ἐπί πλέον·

πῶς νὰ καθιστᾷ εὐτυχιστέραν τὴν ζωὴν ἐκείνης, τὴν ὁποῖαν ἀκουσίως κατέστησε δυστυχῆ. Ἐτάχθη, ἀφιερῶθη εἰς τοῦτο, φρονούσα ὅτι τὴν κρατεῖ ἐφ' ὄρου ζωῆς πλέον δεδεμένην ὁ ὄρκος, τὸν ὁποῖον ὤρκισθη εἰς τὸ λείψανον τῆς μητρὸς τῆς. Ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἀπαξ τὴν εὐτυχιαν αὐτῆς, εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν ἐπανορθώσῃ πλέον ἐντελῶς, ἡ ἰδέα αὐτὴ τὴν κατατρώγει ὡς σάρκα. Ἡ καλλονὴ τῆς ἐφθάρη προῶρος, ἐμαρῶθη πρὶν ἀνθήσῃ τελείως. Καὶ μόνον τὰ μάτια τῆς, τὰ ὠραία δλόμαυρα μάτια τῆς, φαίνονται τῶρα περισσότερο μαύρα, ὡσὰν νὰ κατοπτρίζουν εἰς τὰ βάθη των τὸ ἀπαρηγόρητον πένθος τῆς ψυχῆς τῆς...

— Ἰατρέ, ὑπέλαβεν ἔξαφνα μία μεσόκοπος κυρία, μ' ὅλην τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὄνομάτων καὶ τῶν χρονολογιῶν, θαρρῶ πῶς ἐγγύρισα τὰ ἀληθινὰ πρόσωπα τῆς ἱστορίας σας.

Ὁ ἰατρός ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν αὐστηρῶς τὸ βλέμμα:

— Κυρία μου, ἐδήλωσα ἐξ ἀρχῆς ὅτι δὲν θὰ δώσω ἀπάντησιν εἰς ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΚΙΝΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΛΕΟΠΟΛΔΟΣ Α'

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Γ.

Τὴν περὶ τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ δήλωσιν ὁ Λεοπόλδος συνάδουσε δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν δούκα Οὐέλλινγκτον ἀποπνεύσεως εὐγένειαν αἰσθημάτων καὶ αξιοπρέπειαν, ἐμφανούσης δὲ καὶ πολιτικὴν σύνεσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν (1) Ἐπιμένει ὑποστηρίζων ὅτι οἱ ὑπὸ τῆς Συνδιασκέψεως τεθέντες ὅροι τοῦ νέου βασιλείου εἶναι μισηταὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι οἱ Ἕλληνας διὰ τῆς βίας μόνης θὰ ὑποκύψουσιν εἰς αὐτούς, ὅτι τῶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἕνα λαὸν ὡς ὄργανον τυραννικῆς πολιτικῆς. «Μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσω, ἔλεγεν ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ, διὰ τί τὸ συμφέρον τῆς Ἀγγλίας ἐπιβάλλει ν' ἀποχωρισθῇ ἡ Κρήτη τῆς Ἑλλάδος,» φοβοῦμαι ὅτι τὰ ἀπόκρυφα αἰτία τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως οὐδὲν προσιωπίζονται ἀγαθὸν ὑδιὰ τὸ νέον Κράτος. Τῆς Κρήτης ὁ ἀποχωρισμὸς στρεβλοῖ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος φυσικῶς καὶ ἠθικῶς· τὸ καθιστᾷ ἀδύνατον καὶ πτωχόν· θὰ τὸ ἐκθέσῃ εἰς κινδύνου διαρκείας, καὶ νεύθης ἐξ ἀρχῆς θὰ παρασχηθῇ δυσχερεῖας ἀνυπερβλήτους εἰς τὸν ἐπί τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος «καθηήμενον».

(1) Wellingtons Desp. T. ΣΤ. σ. 489.

«Τίς ἐντιμὸς ἀνὴρ, ἔγραφε μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ τῶ διασῆμω Πρώτῳ πολιτικῷ Στάτιν, θὰ συγκατετίθετο ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀρχὴν, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποδιώξῃ τοὺς νεῆλληνας ἀπὸ τῆς Ἀκαρναντίας καὶ Λιτωλίας,» ἄς σήμερον κατέχουσι καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἄταρᾶχος;

Ἀλλὰ τὰ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ ἐξιστορεῖ καὶ αἰτιολογεῖ αὐτὸς οὗτος διὰ μακρῶν ἐν τῷ ὑπομνήματι ἢ ἐπέστελε τῷ Πάλλμερστον τῇ 29 Δεκεμβρίου 1862 (1).

» Αἱ κατὰ τὸ 1830 ἔτος πολιτικαὶ περιπλοκαὶ ἐξιστορήθησαν πολλὰκις τοσοῦτον ἐσφαλμένως, ὥστε ἡ ἀληθὴς αὐτῶν ἀναγραφή καθίσταται ἀπαρκιότητος τῇ ἱστορίᾳ.

» Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1825, Ἕλληνας ἀπεσταλμένοι, ὁ Κ. Λουριώτης ἐκ τῶν δυτικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ὁ Κ. Ὀρλάνδος ἐκ τῶν νήσων ἐπεσκέψθησαν τὴν Ἀγγλίαν, ἵνα ἐξετάσωσιν ἂν ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος ἠὺχαριστεῖτο νὰ δεχθῇ τὸ ἑλληνικὸν στέμμα. Ἀλλ' ὁ Κ. Κάνινγκ, ἔχων τὴν ἰδέαν ὅτι ὠφελιμώτερος ἦτο τῇ Ἀγγλίᾳ ἢ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ὅτι, ὡς ποτε ἐδέχετο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, δὲν θὰ ἐτύγγανεν αὐτῇ τῶν εὐεργετημάτων, ἀτίνα ἐπεθύμει, δὲν ἤκουσεν εὐνοικῶς τὴν πρότασιν. Πολλοῦ δὲ καὶ ἐπιστεῖετο ὅτι οὐδέποτε θὰ εὐρίσκοντο στοιχεῖα νέας πολιτικῆς ὑπάρξεως. Καὶ μόνον τῷ 1828 ἐγένετο προφανέστερον ἐπαίσθητὴ ἢ ἀνάγκη τακτικῆς κυβερνήσεως. Ὁ κόμης Καποδίστριας, πρὸ πολλοῦ μεριμνῶν μετὰ πλειστης ὁσῆς περιπαθείας περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεθύμει ἀπὸ καρδίας ἵνα ἴδῃ ἐκλεγόμενον τὸν πρίγκηπα, καθόσον τὴν ὑπαρξὴν φιλικῶν σχέσεων μετὰ τοῦ μέλλοντος ἡγεμόνος καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας πρὸς ἀποφυγὴν πολλῶν καὶ μεγάλων δυσχερειῶν ἐθεώρει ὡς ὑπερτάτης ἀνάγκης. Τῷ 1829 ἡ Ἀγγλία, ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Γαλλία συνεφώνησαν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρίγκηπος. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ ἡ κοινὴ γνώμη ἐπεχρότησεν ἐκθύμως τῇ ἐκλογῇ, μόνος δὲ Γεώργιος ὁ Α' ἀντέτεινε· ἐνέδωκε δ' ἐπὶ τέλους καὶ αὐτός, ὅτε τὸ ὑπὸ τὸν Οὐέλλινγκτον ὑπουργεῖον ἠπαίτησεν ὅτι θὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχὴν, ὅπου θὰ ἦτο δυστύχημα εἰς τὴν Ἑλλάδα· διότι ὁ πρίγκηψ δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον ν' ἀπαιτήσῃ παραχωρήσεις παρὰ ὑπουργεῖου ἐτοίμου νὰ θυσιάσῃ ἕνεκα αὐτοῦ τὴν ἰδίαν ὑπαρξὴν. Καὶ αἱ μὲν Βουλαὶ καὶ τὸ δημόσιον ἐκθύρθησαν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ πρίγκηπος δεχομένου τὸν θρόνον· τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἔχον ἀσφαλῆ τὴν πλειοψηφίαν, ὁ ἀνέβαλλε τὸ πολὺ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀντίστατο

ἐπιμόνος. Καὶ τῆς Κρήτης δὲ τὴν προσθήκην ἤθελον πολλοὶ τῶν ἐχόντων βαρύντητα· καὶ εἶπει δὲ ἡ Ὀθωμανικὴ κυβέρνησις ἀνέθετο εἰς τὸ ἐν Λονδίνο συνέδριον τὴν περὶ τοῦ ὠφελιμωτέρου ἀποφασίσῃ ἢ ὁροθεσίᾳ θὰ ἐγένετο ἄνευ ἀντιστάσεως καὶ γενναιοτέρως εἰς τὸ νέον κράτος. Ἀτυχῶς ὅμως τὸ νέον ὑπουργεῖον οὐδὲ ὅπως ἐφαίνετο εὐδιάθετον νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὰς εὐχὰς τῶν ἑλλήνων, ἄς ὁ πρίγκηψ ἐξηκολούθει ὑποστηρίζων ὅλη δυνάμει. Ἡ Ἑλλάς ἐζήτει πρὸς τοῦτοις δάνειον ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν τριῶν συμμάχων, ὡς ἀπολέσασα ἐντελῶς τὴν πρὸς αὐτὴν πίστιν, ἕνεκα τῆς κακῆς χρήσεως τῶν προηγουμένων. Ὅθεν ὁ πρίγκηψ μετέβη τῷ 1830 εἰς Παρίσιον, ὅπως κατορθώσῃ τὸ ζητούμενον. Καὶ ἐπέτυχε μὲν τῆς συναινεσεως τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ἢ τῆς Ἀγγλίας ἐδόθη μετὰ μεγίστης δυσκολίας. Ἐξήκοντα ἑκατομμύρια φράγκων ἐγένοντο δεκτά, ὡν τὸ τρίτον ἠγγυάτο ἐκάστη τῶν τριῶν Δυνάμεων. Καὶ αὐτὴ ἦν ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων, ὅτε ἤλθεν ἡ ὄρα νὰ χαραχθῶσιν ἱστορικῶς τὰ ὄρια. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κόμης Καποδίστριας ἀπεπειράθη νὰ ἐπιενεργήσῃ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Δυνάμεων δι' ἑθνικῆς Συνελεύσεως, ἢ ἀπόπειρα ἐθεωρήθη ὡς ἐπίτηδες γενομένη πρὸς διατάραξιν τῶν ἐκκερμῶν διαπραγματεύσεων, διότι καθίστα ἀδύνατον τὴν ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος παραδοχὴν γραμμῆς ὁρίων ἄλλης, ἦττον μάλιστα ἐπιωφελοῦς τῆς ὁρισθησομένης ὑπὸ ἑθνικῆς Συνελεύσεως. Καὶ ἡ μὲν Γαλλία καὶ ἡ Ρωσσία ἐφάνησαν εὐδιάθετοι νὰ εἰσακούσωσι τῶν εὐχῶν τῶν ἑλλήνων, ἢ δὲ Ἀγγλία προέτεινε σχέδιον ἀληθῶς ἀνέφικτον.

» Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1830 ὁ πρίγκηψ ἠγωνίσθη οὐ μόνον ὑπὲρ καθαρῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς Κρήτης· περὶ ταύτης ὅμως ὁ δούξ Οὐέλλινγκτον ἀπήντησεν ὅτι πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν κάτοχον τῶν Δαρδανελίων. Κατὰ τὴν ἀγγλικὴν πρότασιν, ἡ γραμμὴ ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ Ἀγρινίου μέχρι τοῦ Ἀγελάου καὶ ἐντεῦθεν νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Οὕτω δὲ ἡ Ἄρτα καὶ πάσα ἢ πρὸς βορρᾶν τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου χῶρα ἀπεκόπτετο. Μάτην ὁ πρίγκηψ παρέστησε τὸ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀδύνατον τοιαύτης γραμμῆς, διοικούσης κατ' εὐθείαν διὰ κοιλάδων καὶ ὁρίων, καὶ διαγραφομένης ἀπλῶς διαπασάλων καὶ χωματιστῶν ἑύλων. Τίς τῶν κατοίκων θὰ ἐσέβετο τοιαῦτα ὄρια;

» Ὁ λόρδος Ἀβερδην, εἰς ἃν κυρίως ἀνετίθη ἡ διευθέτησις τοῦ προκειμένου, ἐνήργει ἐν ὀνόματι τοῦ ὑπουργεῖου· ὁ δὲ πρίγκηψ, ἐπιθυμῶν νὰ πληρωθῶσιν οἱ πόθοι τῶν ἑλλήνων, προέτεινε γραμμὴν ἀπὸ τοῦ Παγασητικοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐπὶ τούτῳ

(1) Ἱστορ. ἀναμνήσ. Ν. Αραγοῦνη I. I. σ. 234.

και μόνω τῷ ὄρω (and made this line a condition sine qua non) ἐδέχτο τὸ ἑλληνικὸν στέμμα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ δῆλωσις ἦτο σαφὴς καὶ ὑποχρεωτικὴ, δῆλον ὅτι ἡ πρίγκηψ, εἴποτε ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τοῦ συνεδρίου, ἦτο ἡναγκασμένος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτήν· ἀλλὰ καὶ ὁ λόρδος Ἄβερδην διεδήλωσεν ὅτι ὁ ἑλληνικὸς θρόνος καὶ οἱ ἄλλοι, καθ' ὅσους ἐπρεπε νὰ γείνη δεκτὸς δὲν ἐπεδέχοντο διαπραγματεύσεις καὶ ὅτι οὐδεμία μεταβολὴ ἐπετρέπετο. Καὶ οὕτω πεισθεὶς ἡ πρίγκηψ ὅτι ἀδύνατος ἦν ἡ παραδοχὴ τῆς περὶ τῶν ἑρῶν προτάσεως αὐτοῦ ἀπεχώρησε. Ἐν δὲ συνεδρίῳ ἀποῦ κατέστρεψεν οὕτως ἐξ ὑλοκλήρου τὴν ὑπόθεσιν, ἀπεφάσισε νὰ σταίῃ ἐπιτρόπος εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἵτινες ἐρευνήσαντες τὰ τῶν ἑρῶν μὲν Μαρτίῳ 1831, ἀπεφάναντο ὅτι ἡ μόνη δυνατὴ ὁροθετικὴ γραμμὴ ἦν ἡ ἀπὸ τοῦ Παγασητικοῦ ἕως τοῦ Ἀρβροακικοῦ κόλπου καὶ κατὰ ταύτην τὴν γνῶμην ἐχαράχθησαν τὰ ἕρῃα τοῦ Βασιλείου, οἳ ὑπάρχουσι σήμερον.»

Μεγάλην ὄντως τιμὴν περιποιῶσιν εἰς τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον οἱ λόγοι οἱ παραρμήσαντες αὐτὸν νὰ ἐμμεῖνῃ ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ στέμματος τῆς Ἑλλάδος ἀποφάσει αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἐκείνη, ἡ ἀπόρριξις τῶν φιλελευθέρων καὶ φιλανθρωπῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων, μεγάλην ἐξήψεν ὄργην παρὰ τοῖς ὑπουργοῖς τῆς Ἀγγλίας, ἐνῶ αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν οἱ κύριοι κίττιοι τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποτυχίας τῆς Συνδιασκέψεως, ἐξ ἧς εἰς μεγίστην περιήρχετο ἀμχανίαν ἡ εὐρωπαϊκὴ Διπλωματία. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Οὐέλλιγτον τὰ πάντα μετήλλα καὶ τὰ πάντα διελογίσθη ὅπως ἐν αὐτῇ τῇ θεμελιώσει τοῦ νέου Κράτους τῆς Ἑλλάδος ῥίψη τὰ σπέρματα ἀδυναμίας καὶ καχεξίας, καταστήσοντα προβληματικὴν τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ καὶ ἀνίσχυρον αὐτὸ ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του. Μεθ' ὅλην τὴν καταφανείσαν ζωτικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, οἱ ἄγγλοι ὑπουργοὶ ἐπέμενον εἰς τὸ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπιστήμους ὑπὸ τοῦ λόρδου Σάταμ ἀνακηρυχθέν δόγμα περὶ τῆς ἀκραιότητος τῆς ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας. Ἐζήτουν νὰ δημιουργήσωσι μικροσκοπικὸν κράτος ἀδύνατον, πτωχόν, μηδεμίαν δυνάμενον νὰ ἔχῃ εὐγενῆ φιλοδοξίαν, ἀνικανὸν δὲ νὰ ταραξῆ τὴν ἐπὶ τῶν ἡμοφύλων δεσποτείαν τῆς προσφιλοῦς τῇ Ἀγγλικῇ πολιτικῇ Τουρκίας.» Ἐὰν μέλλωμεν ἐπὶ τέλους νὰ ἀναγκασθῶμεν, ἔγραψεν ἀπὸ τοῦ 1829 ὁ λόρδος Ἄβερδην πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν δούκα Οὐέλλιγτον(1) νὰ χωρήσωμεν πέραν τῆς Πελοποννήσου, δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ συστήσωμεν ἐκ τῶν βορείων ἐπαρχιῶν ἰδίον Κράτος; Τοῦτο εὐκολώτερον μὲν θὰ ἐδέχτο ἡ Πύλη,

(1) Τῷ 29 Ἰουλίου 1829, Well. Despatches.

ὅτι ἦτο καὶ εὐπροσδεκίτερον εἰς τοὺς ἐντροφῶντας εἰς τὰ ὄνειρα τῶν κλασικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πρὸ πάντων αὐτὸ θὰ ἀνεχάιζε τὸ ὁμηρικὸν πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς φιλοδοξίας, ἢν πρέπει νὰ ἀναμένωμεν, μάλιστ' εἰάν συστήσωμεν Κράτος ὑπὸ μίαν καὶ μόνην κυβένησιν.»

» Ἐὰν ἡ Τουρκία, ἔγραψε πάλιν ὁ αὐτὸς λόρδος Ἄβερδην πρὸς τὸν δούκα Οὐέλλιγτον(2) κέκτηται ζωτικότητά τινα, ἡ κυριότης τῆς νήσου Ἑββοίας, προστιθεμένη εἰς τὴν τῆς Κρήτης, θὰ κερεῖται εἰς αὐτὴν τὰ μέσα ὅπως ἔγη ὑποχέριον τὴν Ἑλλάδα». Οὕτω λοιπὸν τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον μεριμνῶν περὶ τῆς Τουρκίας καὶ μόνης, ἐσκέφθη πρῶτον περὶ συστάσεως ἡγεμονίας ὑποτελοῦς ἐκ μόνης τῆς Πελοποννήσου, περὶ διχοτομήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς δύο μισὰ καὶ ἕλεινὰ κράτη, ἔπειτα δὲ περὶ ἀποκλεισμοῦ τῆς Ἑββοίας καὶ τῆς Κρήτης ἀπὸ τοῦ νέου βασιλείου. Καὶ ἀπέτυχε μὲν ὡς πρὸς τὰ δύο πρῶτα, τὴν διχοτομήσιν καὶ τὴν Ἑββοίαν ἡ μισέλλην ἐκείνη πολιτικὴ, ἐπέτυχεν ὅμως δυστυχῶς ὡς πρὸς τὴν Κρήτην, μεθ' ὅλας τὰς θυσίας καὶ τὰ δικαιώματα τῆς νήσου, καὶ μεθ' ὅλους τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος γενναίους ἀγῶνας τοῦ τε Καποδιστρίου καὶ τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου.

Αἰτία λοιπὸν πρωτίστη τῆς ἀρνήσεως τοῦ Λεοπόλδου ἦτο αὐτὴ ἡ ἀγγλικὴ πολιτικὴ, καὶ δικαίως ὁ πρίγκηψ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ πρὸς τὸν λόρδον Πάλλμερστον ὑπομνήματι αὐτοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐπιρρίπτει τὴν εὐθύνην τῆς ἀποτυχίας.

Ἄλλ' οὐ μόνον παρὰ τῶν ἀγγλικῶν ὑπουργῶν ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλων εὐρωπαϊκῶν διπλωματῶν, καὶ παρὰ φιλελλήνων ἐτι δημοσιολόγων κατέκριθη ἡ πολιτεία τοῦ Λεοπόλδου, ἐνῶ κατακρίσει ἦσαν οἱ μὴ χορηγήσαντες εἰς αὐτὸν τὰ μέσα νὰ παράσχῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐμερίαν εἰς τὸ νέον κράτος, πικρῶς δὲ καὶ πολυτρόπως ἐσχολιάσθη ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι ἐνεκα ὑπερμέτρου πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπης ἐθυσίαζε στέμμα ἔχον δι' αὐτὸν ποίησιν καὶ τοῦ ἰσίου ἢ λάμπει τὸν ἐνέβαλλεν εἰς μέγαν ἐνθουσιασμὸν ἄλλοι δὲ ἀπέδιδον εἰς αὐτὸν τούναυτίον ἀδιαφορίαν πρὸς τὴν δεινὴν τῆς Ἑλλάδος θέσιν καὶ φιλοδόξους σκοποὺς ταπεινοῦς, ἀντικειμένους εἰς τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ προθέσεις.

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἤνθλουν ἐκ τινῶν συγχρόνων περιστάσεων εὐλογοφανῆ κατὰ πρώτην ἀποψίν ἐπιχειρήματα. Ὅτε ὁ πρίγκηψ εἶχεν ἐπανέλθῃ ἐκ Παρισίων εἰς Λονδίνον, περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου 1830, Γεώργιος ὁ Δ' ἔπαυσε δεινῶς ἐκ τῆς νόσου, ἣτις ἔμελλε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον τῇ 26 Ἰουνίου. Ἐβδομηκοντα-

(2) Ἐπιστολὴ τῆς 24 Σεπτεμβρίου πρὸς τὸν δούκα Οὐέλλιγτον. Δυτὸν σελ. 136.

της ἤδη, πάσχων δὲ πρὸ πολλοῦ καὶ ὑπερασπιζόμενος ὑπὸ βίου ἀκολάστου, ἤγγιζεν εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ βίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, — ἔλεγον οἱ ἀρχαγοὶ τοῦ τορικοῦ ὑπουργείου, ἡ δούξ Οὐέλλιγτον, ὁ λόρδος Ἄβερδην, ὁ λόρδος Ἐλδον, — ἡ νόσος τοῦ βασιλέως εἶνε ἡ αἰτία τῆς παρακλήσεως τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου. Ἀποῦ ὁ πρίγκηψ εἶχε δίσθη ὑπόσχεσιν καὶ τὴν ἀνακαλεῖ, μόνον σὺβασά καὶ αἰωνίδιος αἰτία δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν πλινθηδίαν ταύτην ἢ βασιλεὺς ἀποθνήσκει ἢ δὲ διαδοχὸς του ὁ δούξ Κλαρεντίας, γέρον, ὀλίγον θὰ ἐπιζήσῃ καὶ δὲν θὰ καταλίπῃ κληρονόμους. Τίς ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου; Μικρὰ νεάνις, ἡ θυγάτηρ τῆς δουκίσσης τοῦ Κέντ, ἡ νεαρὰ πριγκίπισσα Βικτωρία. Θεὸς τῆς Βικτωρίας, σύζυγος τῆς ὑπὸ τοῦ ἔθνους ὀνηνομένης πριγκίπισσας Καρλόττας, προτιμᾷ βεβαίως, ἔλεγον οὗτοι, τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Ἀγγλίας, ἔστω καὶ βραχέα, τῆς ἑλληνικῆς βασιλείας, καὶ τότε θὰ δώσῃ τὴν κυβένησιν τοῦ τόπου εἰς τοὺς φίλους του Οὐίγγους! — Εὐνόητον εἶνε ἡπόσσην τοιαύτη ἰδέα καὶ τοιοῦτοι φόβοι ἤρθεζον τοὺς Ἀγγλοὺς κυβερνήτας κατὰ τοῦ Λεοπόλδου· πιθανώτατον δὲ ὅτι οὗτοι κινούμενοι ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς ὑποψηφιότητος εἰς τὸν ἀγγλικὸν θρόνον τοῦ Λεοπόλδου, εἶχον καταλίπῃ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Φερδινάνδου τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ συνεινέση εἰς τὴν τοῦ Λεοπόλδου, ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος.

Οὐ μόνον δὲ οἱ Ἀγγλοὶ ὑπουργοὶ, ἀλλὰ καὶ ῥῶσσοι καὶ πρῶσοι διπλωμάται, καὶ ὁ πρίγκηψ Λιεύεν καὶ ἡ περιφημὸς βαρὼν Στῆν τοιαύτην ἐδίδον ἐξήγησιν τῆς παρακλήσεως τοῦ Λεοπόλδου. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σπουδαιότατον γαλλικὸν περιοδικόν, ἡ *Επιθεώρησις τῆς Γαλλίας* τὸ συσταθὲν τῷ 1829 ὑπὸ τοῦ Γκυζὸ καὶ τοῦ Μπαράντ ἀδιστάκτως παρεδέχτο τὴν ἐξήγησιν ἐκείνην. αἴτις ὁ γινώσκων, ἔγραψε μὲν Ἰουλίῳ τοῦ 1830, ποῖον μέλλον ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως ἤνοιγεν εἰς τὸν φιλοδόξον πρίγκηπα, δὲν ἔχει ἀνάγκην πλεόνων ὅπως φωτισθῇ· αἰ ἀνακολουθίαι καὶ ἡ ἀλλόλοτος αὐτοῦ πολιτεία ἤδη ἐξηγουῦνται, ἀποῦ ἡ φιλοδοξία ἦτο τὸ πρῶτιστον ἐλαττήριον τῆς διαγωγῆς του· εὐνόητον εἶνε ὅτι πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἰανουαρίου, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἶχε καλῶς τὴν υγείαν, εἶχε ζήτησιν ἄνευ ὄρωι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἶχε κακῶς ἐζήτει νὰ κερδήσῃ καιρὸν καὶ νὰ παρατείνῃ τὸ ζήτημα, ὅτι τέλος, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀπριλίου, μὴ ὑπαρχούσης πλέον ἐλπίδος περὶ σωσέως τοῦ βασιλέως, δὲν ἐσκέφθη πλέον ἄλλο τι ἢ νὰ διαρρήξῃ τὰς διαπραγματεύσεις ὑπὸ εὐλογοφανῆ πρόφασιν.»

Ἐὰν δὲν μᾶς ἀπατώσιν αἱ ἡμέτεραι πληρο-

φορικὴ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ πρίγκηπος, εἶνε οὗτος ἀνὴρ οὐχὶ τοσοῦτον φιλοδόξος ὅσον ἀπογοητευμένος, ἀγαπῶν τὴν δόξαν, ἀλλὰ ἀγαπῶν μάλλον αὐτῆς τὰς ἀνάσεις τοῦ βίου, καὶ ἵστας μὲ φαντασίαν γερμανικὴν, παθαινομένην ζωηρῶς διὰ πᾶν τι νέον, συννοῖ, ὡς συμβαίνει συχνάκις, ἐνέργειαν νοῦθραν, ἀποδυσπετοῦσαν εὐκόλως πρὸς τὰς δυσχερεῖας τοῦ ἔργου. Οἱ τοιοῦτοι χαρακτῆρες εὐκόλως ἔλκονται πρὸς τι νέον· ταχέως ἐνθουσιῶσι, διότι λαμβάνουσι κατ' ἀρχὰς ὑπ' ὕψιν μόνον τὴν καλὴν ὄψιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἀποθαρρύνονται ὡσαύτως ταχύτερον, διότι ἀποῦ λάθωσιν ἀπαξ μίαν ἀπόφασιν, δὲν βλέπουσι πλέον ἢ τὸ δυσχερὲς μέρος τῆς ἐκτελέσεώς της...»

(Ἐπεὶ συνέχεια) ΧΑΡΙΑΛΟΣ ΜΕΛΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ
 ΜΥΣΤΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ
 Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'.

Τὸ ζυθοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Βλονδέλ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ γάμου τοῦ ὁ Ρίσελερ εἶχε διακόψῃ τὰς εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον ἐπισκέψεις του. Ἡ Σιδωνία θὰ νύχαριστιετο βλέπουσα αὐτὸν ἐξεργάμενον τὴν ἐσπέραν ἵνα πορευθῆ εἰς πολυτελεῖα τινὰ λέσχην, εἰς ἡμέρηριν ἀνδρῶν πλουσίων καὶ καλῶς ἐνδεδυμένων· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐπέστρεφεν ἐκ νέου μετὰ τοῦ καπνοῦ τῶν καπνοσυρίγγων πρὸς τὴν ἡμάδα τῶν παλαιῶν του φίλων, τοῦ Σιγισμόνδου, τοῦ Δελομπέλ, τοῦ πατρὸς της, τὴν ἐταπείνου, τὴν κατέβληθεν. Διὰ τοῦτο ὁ Ρίσελερ δὲν μετέβαινε πλέον ἐκεῖ καὶ τοῦτο ὁπωσοῦν τὸν ἐλύπει. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζυθοπωλεῖον κείμενον εἰς μίαν λησμονημένην γωνίαν τῶν παλαιῶν Παρισίων ἦτο δι' αὐτὸν οἰονεὶ ἀνάμνησις τῆς πατρῆου του χώρας. Ἡ σπανιότης τῶν ἀμαξῶν, τὰ ὑψηλὰ κίγκλιδατὰ παράθυρα τῶν ἰσογείων τῶν οἰκιῶν, ἡ ὁσμὴ τῶν φαρμάκων καὶ τῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων ἢ ἀναδιδομένη ἐκ τῶν παρ' αὐτῇ φαρμακείων ἀπέδιδον εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν ὁδὸν Βλονδέλ ἀρίστην ἡμοιότητα μὲ τινὰς ὁδοὺς τῆς Βασιλείας ἢ τῆς Ζυρίχης. Τὸ ξενοδοχεῖον διητυνέτο παρὰ τινος Ἑλβετοῦ καὶ ἦτο πλήρες συμπατριωτῶν του. Ὅσάκις ἡ θύρα ἠνοίγετο, ἀναμέσον τῆς ἡμίχλης τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν τραχέων φλόγγων τῆς γλώσσης τῶν κατοίκων τοῦ Βορρᾶ, διεφαινέτο ὡς ὅπτασις μίᾳ αἰθουσα χαμηλὴ, μὲ χειρομήτρια κρεμάμενα ἐκ τῶν δοκῶν, μὲ βαρέλια ζύθου παρατεταγμένα ἐν γραμμῇ, μὲ τὸ ἔδαφος ἀφαιδῶς ἐπεστρωμένον διὰ ῥινομά-

των ξύλου, επί τῆς μεγάλης δὲ τραπέζης τοῦ συναλλακτῆρου διεκρίνοντο μεγάλοι λοπάδες πλήρεις γεωμήλων ἐχόντων τὴν σάρκα ὑπέυθρον ὡς κάστανα, καὶ κύνιστρα πλήρη πράγχε. Προσφάτως ἐξαχθέντων ἐκ τοῦ κλιβάνου καὶ ἐπιπεπασμένων διὰ λευκοῦ ἄλατος.

Ἐπὶ εἰκοσαετίαν βλόκληρον ὁ Ρίσλερ εἶχεν ἐκεῖ ἀποτεθειμένην τὴν καπνοσύριγγά του, μακρὰν καπνοσύριγγα σημειωμένην διὰ τοῦ ἡνόμετός του ἐπὶ τῆς σκευοθήκης τῶν τακτικῶν θαμιστῶν καὶ τὸ ἰδιαιτέρον του τραπέζιον ὅπου παρεκάθητο μετ' αὐτοῦ τινες συμπατριῶται εἰρηνικοί, σιωπηλοὶ, ἀκροῶμενοι μετὰ θαυμασμοῦ, χωρὶς νὰ τὰς ἐνοῶσι, τὰς ἀτελετήτους συζητήσεις τοῦ Σέβης καὶ τοῦ Δελομπέλ. Ἄφου ὁ Ρίσλερ ἔλειπε καὶ οἱ δύο τελευταῖοι οὗτοι ἐγκατέλειπον ἐπίσης τὸ ζυθοπωλεῖον διὰ πολλοὺς ἰσχυροὺς λόγους. Ἐν πρώτοις ὁ κ. Σέβης κατῳκει νῦν πολὺ μακρὰν. Χάρις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ τέκνου του ἐπραγματοποιήθη τέλος τὸ δικαίως ὄνειρον τοῦ βίου του.

— Ὅταν γείνω πλούσιος, ἔλεγε πάντοτε ὁ ἀνθρωπίσκος, ἐντὸς τῆς μελαγχολικῆς αὐτοῦ κατοικίας ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Ἔλους θὰ ἔχω ἓνα σπίτι ἰδικόν μου εἰς τὴν ἄκρην τῶν Παρισίων, μὲ ἓνα μικρὸν κήπον, τὸν ὅποιον θὰ σκάπτω καὶ θὰ ποτίζω μόνος μου. Διὰ τὴν ὑγίειάν μου θὰ εἶνε αὐτὸ προτιμότερον ἀπὸ ὅλας τὰς συγκινήσεις τῆς πρωτευούσης.

Καὶ ὅμως, ἰδοὺ, εἶχε τῶρα τὴν οἰκίαν, ἣν ὄνειροπόλοι, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠύχαριστεῖτο!

Ἐπειτο ἐν Μοντρούζῃ ἡ οἰκία αὐτῆ παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ φυλακείου τοῦ δημοτικοῦ φόρου. «Μικρὰ ἐξοχικὴ οἰκία μετὰ κήπου» ἔγραψε τὸ ἐνοικιαστήριον, οὗ ὁ τετραγωνικός χάρτης παρεῖχε περίπου ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν διαστάσεων τοῦ κτήματος. Ὁ χάρτης τῶν τοίχων ἦτο καινούργιος, αἱ ζωγραφίαι πρόσφατοι. Ἐν βυτίον ὕδατος διὰ τὸν ποτισμὸν κείμενον παραπλεύρως τῆς διὰ τὴν ἀναδεδραδὰ σκιαδὸς ἀνεπλήρου δῆθεν τὴν δεξαμενὴν. Προσθετέον δὲ εἰς ὅλα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα ὅτι εἰς φραγμὸς μόνον διεχώριζε τὸν παραδείσιον αὐτὸν ἀπὸ μίαν ἄλλην ἐξοχικὴν οἰκίαν μετὰ κήπου» ἀκριβῶς τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἐνθα κατῳκει ὁ ταμίας Σιγισμὸνδος Πλανῆς καὶ ἡ ἀδελφὴ του. Διὰ τὴν κυρίαν Σέβης ἡ γειτνίασις ἦτο πολὺτιμος. Ὅσακις ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἐπληττε, μετέφερε τὸ ὑλικὸν διὰ τὸ πλεξιμὸν καὶ διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν παλαιῶν ἱματίων εἰς τὴν σκιαδὰ τῆς γεροντοκόρης, ἣν ἀπεθάρβου διὰ τῶν διηγήσεων τῆς περὶ τῶν παρελθόντων μεγαλείων τῆς. Δυστυχῶς ὁ σύζυγός της δὲν εἶχε τὰς αὐτὰς ἐπασχολήσεις.

Κατ' ἀρχὰς τὰ πάντα εἶβαινον καλῶς. Τὸ θῆρος εὐρίσκειτο περὶ τὰ μέσα του. Ὁ κ. Σέβης διαρκῶς ἄνευ ἐπενδύτου μὲ τὰς χεῖρας τοῦ

ὑποκαμίσου, ἠσχολεῖτο περὶ τὴν ἐγκατάστασιν. Καὶ αὐτὴ ἡ θέσις ἐν ἣ ἐμελλε νὰ προσηλωθῇ τὸ ἐλάχιστον καρφίον ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐγίνετο ἀντικείμενον ὀκνηρῶν συνδιασκέψεων καὶ ἀτελετήτων συζητήσεων. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ὡς πρὸς τὸν κήπον. Εἶχεν ἀποφασίσῃ κατ' ἀρχὰς νὰ τοῦ δώσῃ βυθμὸν ἀγγλικόν, μὲ πρασιὰς πάντοτε χλοερὰς, μὲ δενδροστοιχίας κυκλοτερῶς σκιαζομένης ὑπὸ τυστάδων θάμνων. Ἀλλὰ τί ὁ διάβολος ὑποῦ οἱ θάμνοι ἐβράδυναν ν' ἀναπτυχθῶσιν!

— Μὰ τὸν Θεόν! ἔτσι μοῦ ἔρχεται ἡ ὄρεξις νὰ τὸν κάμω λαχανόκηπον, ἔλεγεν ὁ ἀνυπόμονος ἀνθρωπίσκος.

Καὶ ἕκτοτε ἄλλο τι δὲν ὄνειροπόλοι εἰμὴ φυτείας ὄσπριων, καὶ φασόλια καὶ καρπούς. Ἐσκαπτε δὲ ἄλλης τῆς πρῶτης πολλὰκις, συναφρωμένος μὲ ἦθος περιφροντι, ἀπομάσων τὸ μέτωπον ἐπιδεικτικῶς ἐμπροσθεν τῆς συζύγου του διὰ νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ εἴπῃ:

— Μὰ δὲν ἀναπαύεσαι, καλέ!... θὰ σκοτωθῆς ἔτσι.

Ἐπὶ τέλους ὁ κήπος ἐμεινεν ἀνάμικτος, παράγων ἀνθὴ καὶ καρπούς, ὡν ἐν ταυτῷ ἀνθῶν καὶ λαχανόκηπος. Ὅσακις ἐπορεύετο εἰς Παρισίους ὁ κ. Σέβης ἐφρόντιζε νὰ στολίξῃ τὴν κομμοδὸχην του μὲ ἐν ῥόδον ἐκ τοῦ κήπου του.

Ἐνὸσφ διήρκει ἡ θερινὴ ἐποχὴ, οἱ ἀπλοῖκοι ἀνθρωποὶ δὲν ἀπέκαμον θαυμάζοντες τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὅπισθεν τῶν ὄχυραμάτων, τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας, τὸν καλὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς. Ἐνίοτε τὴν ἐσπέραν, ἀνοικτῶν ὄντων τῶν παραθύρων ἐψάλλον διφθίαν τινα, ἐνώπιον δὲ τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, οἷτινες ἀνέτελλον καθ' ἡν ὄραν ἀνήπτοντο καὶ οἱ φανοὶ τοῦ κυκλικοῦ σιδηροδρόμου, ὁ φερδινάνδος καθίστατο λυρικός... Ἀλλ' ὅτε ἐπῆλθεν ἡ βροχὴ καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐξέρχεται!... οἶα μελαγχολία! Ἡ κυρία Σέβης, γνησία παρισινὴ ἐπέζητει τοὺς δρομίσκους τῆς συνοικίας τοῦ Ἔλους, τὰς ἐκδρομὰς της μέχρι τῆς ἀγορᾶς ἢ τὰ ἐδωδιμοπωλεῖα τῆς συνοικίας.

Καθημένη πλησίον τοῦ παραθύρου εἰς τὴν συνήθη θέσιν ἐνθα ἔμενε παρατηροῦσα καὶ βῆπτουσα ἔβλεπε τὸ μικρὸν ὄγρον κηπῶριον, ἐνθα τὰ ἀνθὴ καὶ τὰ χόρτα ξηρὰ ἦδη καὶ μεμαραμμένα ἀπασπῶντο ἀφ' ἑαυτῶν ἀπὸ τοῦ ἔρκους τῶν μετὰ τινος οἰονεὶ κοπώσεως, τὴν μακρὰν γραμμὴν τῶν πάντοτε χλοερῶν ἀνωφερειῶν καὶ εἰς τὴν γωνίαν ὁδοῦ τινος ὀλίγον ἀπωτέρω, τὸν σταθμὸν τῶν λεωφορείων τῶν Παρισίων μὲ πάντα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως ἐξ ὧν διέρχονται ἀναγεγραμμένα διὰ προκλητικῶν γραμμάτων ἐπὶ τῶν ἐστειλωμένων αὐτῶν πλευρῶν. Ὅσακις ἐκάστοτε ἐν τῶν τοιούτων λεωφορείων ἐκινεῖτο βραβῶς ὅπως ἀναχωρήσῃ, τὸ παρηκολούθει διὰ

τοῦ βλέμματός ὡς ὑπάλληλός τις ἐν Καυῆνῃ ἢ Νουμέα βλέπει τὸ ἀτμόπλοιον ὅταν ἐπιστρέφῃ εἰς Ἑυρώπην, συνεταξείδευε νοερῶς μετ' αὐτοῦ, γινώσκουσα ἀκριβῶς εἰς ποῖον σημεῖον ἐμελλε νὰ σταματήσῃ, εἰς ποῖον ἄλλο ἐμελλε νὰ κάμψῃ τὴν ὁδὸν βραβῶς στρεφόμενον, ψαῦον σχεδὸν διὰ τῶν τροχῶν τοῦ τὰ παράθυρα τῶν ἐργαστασίων.

Ἄφου εὐρίθη δεσπότης ὁ κ. Σέβης ἐγένετο ροθερᾶς. Δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν κηπουρικὴν. Τὴν Κυριακὴν ἢ περὶ τὰ ὄχυραμάτα χωρὶς ἦτο ἔρημος· δὲν ἦτο πλέον δυνατόν νὰ περιφρήταται μεταξύ τῶν χαμαὶ ἐπὶ τῆς χλόης γειυματιζουσῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐργατῶν οἰκείας, φέρων τὰς κεντητὰς ἐμβάδας του, μὲ δὴν τὴν ἐξουσίαν πλουσίου κτηματίου ἐγγὺς κατοικούντος. Αὐτὸ ἰδίως τὸν ἐθλίβε διότι πάντοτε κατεῖχετο ὑπὸ τοῦ πόθου ὅπως οἱ ἄλλοι ἀσχολῶνται περὶ αὐτοῦ. Ἐκτοτε δὲ μὴ γινώσκων πλέον τί νὰ πράξῃ, μὴ εὐρίσκων τινα πρὸς ὃν νὰ ἐπιδειχθῇ, ὅστις ν' ἀκούσῃ τὰ σχέδιά του, τὰς ἱστορίας του, τὴν διήγησιν τοῦ συμβάντος εἰς τὸν δούκα τὸν Ὀρλεάν ἀτυχήματος—παρόμοιον τι, ὡς γνωρίζετε, εἶχε συμβῆ καὶ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν νεότητά του—ἀτυχῆς φερδινάνδος βαγαδαιῶς ἀπέτεινεν ἐπιπληξίαις πρὸς τὴν συζύγον του:

— Ἡ κόρη σου μὰς ἐξορίζει. Ἡ κόρη σου ἐντρέπεται διότι μὰς ἔχει γονεῖς...

Καὶ δὲν ἠκούετο ἄλλο τι πλέον εἰμὴ ἡ κόρη σου... ἡ κόρη σου... Ἐπειδὴ ἡ κόρη ἐξηρηθίσθη κατὰ τῆς Σιδωνίας, τὴν ἀπηρεῖτο. ἀφίων εἰς τὴν σύζυγόν του πᾶσαν τὴν εὐθύναν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἀποτροπαίου καὶ ἀστόργου ἐκείνου τέκνου. Ἦτο ἀληθῆς ἀνακούφισις διὰ τὴν ταλαιπώραν κυρίαν Σέβης ὁ σύζυγός της ἀνήρχετο εἰς τι τῶν λεωφορείων τοῦ ἐγγὺς σταθμοῦ ὅπως μεταβῇ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Δελομπέλ, οὗ ἡ ὀκνηρὰ περιπλάνησις ἦτο πάντοτε εἰς τὴν διαθέσιν του, καὶ ἐμυστηρευθῆ εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ παράπονα καὶ τὴν μνησικακίαν, ἣν ἔτρεφε κατὰ τοῦ γαμβροῦ του καὶ τῆς θυγατρὸς του.

Καὶ ὁ ἐνδοξὸς Δελομπέλ ἐμνησικακεῖ ἐπίσης κατὰ τοῦ Ρίσλερ καὶ εὐχαρίστως κατελάλει κατ' αὐτοῦ.

Ὁ μέγας ἀνὴρ ἠλπίζεν ὅτι ἐμελλε νὰ καταστῇ ἀπαραίτητος εἰς τὴν νέαν οἰκογένειαν, νὰ γείνη ὁ διοργανωτὴς τῶν ἐορτῶν τῆς, ὁ μόνος κριτὴς εἰς τὰ ζητήματα τῆς φιλοκαλίας. Ἀπεναντίας ἡ Σιδωνία τὸν ὑπεδέχετο ψυχρότατα καὶ ὁ Ρίσλερ οὐδὲ κἄν τὸν προσεκάλει πλέον εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον. Ἐν τούτοις ὁ ἥθοποιὸς δὲν παρεπονεῖτο μεγαλοφώνως, ὁσακις δὲ συνήγαγε τὸν φίλον του ἀπέτεινεν αὐτῷ παντοίας φιλοφρονήσεις καὶ κολακείας καὶ τούτο καθότι ἐμελλε νὰ τὸν λάβῃ ἀνάγκην.

Ἀποκαμὼν ν' ἀναμένη ἐπὶ πλέον τὸν μεγαγοῦν διευθυντὴν, μὴ βλέπων προσεγγίζον τὸ ἐνδοξὸν στάδιον, εἰς ὃ πρὸ τῶν ἑτῶν ἠλπίζεν ὁ Δελομπέλ συνέλαβε τὸ σχέδιον ν' ἀγοράσῃ ἐν θέατρον καὶ νὰ τὸ ἐμεταλλευθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Διὰ τὰ κεφάλαια ἐπτήριζε τὰς ἐλπίδας του ἐπὶ τοῦ Ρίσλερ. Ἀκριβῶς δὲ τότε ἐπωλεῖτο μικρὸν τι θέατρον κείμενον ἐπὶ τῆς λεωφόρου Ἰαμπλ, ἐξ αἰτίας τῆς χρεοκοπίας τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κατ' ἀρχὰς ὁ Δελομπέλ ὠμίλησε περὶ τούτου πρὸς τὸν Ρίσλερ λίαν ἀορίστως, ὑπὸ τυπῶν ὅλιως ὑποθετικῶν: «Ἦναι καλὴ δουλειά!...» Ὁ Ρίσλερ ἠκροῦτο μὲ τὸ σύνθημα φλέγμα λέγων: «Πράγματι, θὰ ἦτο πολὺ καλὴ δουλειὰ διὰ σὰς...» Ἐπειτα ὅτε ἡ πρότασις ἐγένετο σαφέστερα, μὴ τολμῶν ν' ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς κατέφυγεν ὀπισθέντων: ἀνὰ ἰδοῦμεν... ἀργότερα... δὲν λέγω ὅχι...» τέλος δὲ ἀπήγγειλε τὴν ἐξῆς ἀτυχῆ φράσιν: «Ἦρῃται κανεὶς νὰ ἰδῇ τὸν προὔπολογισμὸν.»

Ἐπὶ ὁκτὼ ἡμέρας ὁ ἥθοποιὸς εἰογάσθη πυρετωδῶς, κατέστρωσε σχέδια, παρέταξεν ἀριθμούς, καθήμενος μεταξύ τῶν δύο γυναικῶν, αἰτίνας τὸν παρετήρουν μετὰ θαυμασμοῦ, μεθυσκόμενοι ἐκ τοῦ νέου αὐτοῦ ὄνειρου. Εἰς τὴν οἰκίαν ἐνθα κατῳκει ἐλέγετο ἡδὴ: «Ὁ κ. Δελομπέλ θ' ἀγοράσῃ ἓνα θέατρον.» Εἰς τὸ βουλευδάρτον, εἰς τὰ καφενεῖα ἐνθα συγγάζουν οἱ ἥθοποιοί, σχεδὸν ἀπακλειστικῶς ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῆς τῆς ἀγορᾶς. Ὁ Δελομπέλ δὲν ἀπέκρυπτεν ὅτι εἶχεν εὖρη προμηθευτὴν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων· τούτου ἕνεκα περιεστοιχίζετο ὑπὸ πλήθους ἀέργων ἥθοποιῶν, ὑπὸ παλαιῶν συναδέλφων, οἷτινες ἔτυπον οἰκείως τὸν ὤμιόν του, καὶ συνίστων ἑαυτοὺς εἰς τὴν μνήμην του: «Ἐβούρε, παλῆ συντροφε!...» Αὐτὸς ὑπέσχετο θέσεις, προεγεματίζεν εἰς τὸ καφενεῖον, ἔγραφεν αὐτοῖσι ἐπιστολάς, ἐχαίρειτιζε διὰ τοῦ ἄκου τῶν δακτύλων τοὺς εἰσερχομένους, διεξῆγε ζωνοτάτας συνομιλίας μετὰ τινος ἄλλου κατ' ἰδίαν καὶ παράμερα. Ἦδη δύο δραματογράφοι ἔλεινοι ἀνέγνωσαν εἰς αὐτὸν ἐν δράμα εἰς ἑπτὰ εἰκόνας, αὐτὸ ὅποιον τοῦ ἤρχετο περίφημα» ὡς πρῶτον ἔργον διὰ τὴν ἔναρξιν. Ἐλεγε: «αὐτὸ θεατρὸν μου» καὶ ἀπηύθυνον ἡδὴ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς μὲ ἐπιγραφὴν: «Πρὸς τὸν κ. Δελομπέλ, διευθυντὴν.»

Ἄφου κατέστρωσε τοὺς λογαριασμούς καὶ τὸν προὔπολογισμὸν ἐπορεύθη πρὸς συνάντησιν τοῦ Ρίσλερ εἰς τὸ ἐργαστάσιον. Πλὴν οὗτος λίαν ἀψησολημένος ἠνῶρσεν αὐτῷ συνέντευξιν εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Βλονδέλ. Τὴν ἐσπέραν ὁ Δελομπέλ φθάσας πρῶτος εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον, ἐκάθησε παρὰ τὸ συνήθες τραπέζιον, ἐξήτησε μίαν ἡκᾶν καὶ δύο ποτήρια καὶ ἀνέμενεν. Ἀνέμενεν ἐπὶ πολὺ, προσηλωμένον ἔχων τὸ βλέμμα

ἐπὶ τῆς θύρας, φρικτῶν ἐξ ἀνυπομονῆσις. Ἄλλ' ὁ Ρίσλερ δὲν ἤρχετο. Ὅσακις εἰσῆρχετο τις, ὁ ἠθοποιὸς ἐστρέφετο. Εἶχεν ἀποθέσει τὰ ἐγγράφια του ἐπὶ τοῦ τραπέζιου καὶ τ' ἀνεγίνωσκε μετὰ νευμάτων καὶ κινήσεων τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειλέων.

Ἡ ἐπιχείρησις ἦτο λαμπρὰ, ἐξοχος! Ἦδη ἔβλεπε τὸν ἑαυτὸν του ὑποκρινόμενον — διότι αὐτὸ ἦτο τὸ κυριώτερον — εἰς θέατρον ἰδικόν του, μέρη γεγραμμένα ἐπίτηδες δι' αὐτὸν, διὰ τὴν ἰκανότητά του, ἅτινα θὰ παρήγον τὴν δέουσαν ἐντύπωσιν...

Αἴφνης ἡ θύρα ἠνεώχθη καὶ ἐν τῇ μέσῳ τοῦ καπνοῦ τῶν καπνοσιγρίων ἐναφανίσθη ὁ κ. Σέβης. Ἐξεπλάγη καὶ δυσηρεστήθη ἰδὼν τὸν Δελομπέλ ἐκεῖ ὅσον καὶ ὁ Δελομπέλ ἰδὼν αὐτόν. Εἶχε γράψῃ εἰς τὸν γαμβρόν του ὅτι ἐπιθύμει νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ περὶ σοβαρωτάτου ἀντικειμένου καὶ ὅτι θὰ τὸν ἀνέμεναν εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον. Ἐπρόκειτο περὶ ὑποθέσεως τιμῆς, τὴν ὑποῖαν ὄφειλον νὰ διεξαγάγῃσι ἀναμεταξύ των, οἱ δύο ἄνδρες. Τὸ ἀληθές εἰς ἅλην αὐτὴν τὴν δῆθεν ὑπόθεσιν τιμῆς ἦτο ὅτι ὁ κ. Σέβης εἶχε παραιτήσῃ τὴν ἐν Μοντρούζ μικρὰν οἰκίαν, καὶ εἶχεν ἐνοικίασῃ ἐν τῇ ὁδῷ Μάιλ εἰς τὸ μέσον τῆς ἐμπορικῆς συνοικίας, ἐν μαγαζεῖον μετὰ δωματίων ὑπεράνω αὐτοῦ. Μαγαζεῖον;.. μάλιστα, κύριοι! Καὶ τώρα ἐπτοημένος διὰ τὴν τολμηράν του ἀπόφασιν, ἀνησύχει καὶ ἀνυπομένει εἰς νὰ μάθῃ τί θὰ εἴλεγε περὶ αὐτῆς ἡ θυγάτηρ του, τοσοῦτῳ μάλλον ὅσω τὸ μαγαζεῖον ἐστοίχιζε πολὺ περισσότερον ἢ ὁ ἐν Μοντρούζ οἰκίσκος καὶ ἦτο ἀνάγκη ἡ ἐνοικιαστῆς νὰ προβῇ ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει εἰς διαπαντὸς τινὰς ἐπιδιορθώσεις. Γινώσκων πρὸ πολλοῦ τὴν καλοκαγαθίαν τοῦ γαμβροῦ του ὁ Δελομπέλ ἠθέλησε ν' ἀποτακθῇ κατ' ἀρχὰς πρὸς αὐτὸν ἐλπίζων νὰ τὸν προσελκύσῃ εἰς τὰ σχέδιά του καὶ νὰ καταλίπῃ εἰς αὐτὸν τὴν εὐθύνην τοῦ οἰκιακοῦ ἐκείνου πραξικοπήματος. Ἀντὶ τοῦ Ρίσλερ ὅμως εὕρισκεν αὐτόθι τὸν Δελομπέλ.

Ἐβρισαν ἐπ' ἀλλήλων βλέμμα κικεντρῶστές ὡς δύο κύνες συνκιντώμενοι πρὸ τοῦ αὐτοῦ πινακίου. Ἐκότερος ἐνόησε τί ἐζήτηε ὁ ἄλλος καὶ οὔτε κἀν προσεπάθησαν νὰ ὑποκριθῶσιν.

— Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ γαμβρός μου; ἠρώτησεν ὁ κ. Σέβης προσηλθὼν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκτεθειμένων ἐγγράφων καὶ τινύζων τὴν λέξιν « γαμβρός μου » διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ὁ Ρίσλερ ἦτο ἰδικὸς του γαμβρός καὶ οὐχὶ ἄλλου τινός.

— Τὸν περιμένω, ἀπήντησεν ὁ Δελομπέλ συνάξων τὰ ἐγγράφια του.

Καὶ μὲ χεῖρην συνεσφιγμένην, μετ' ἀξιοπρεπείας, μυστηριώδους, θεατρικῶς πάντοτε προσέθηκε:

— Πρόκειται περὶ σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως. — Καὶ ἐγὼ ἐπίσης διὰ σπουδαιοτάτην ὑπόθεσιν ἦλθα, εἶπεν ὁ κ. Σέβης, οὔτινος αἱ ὀλίγαι ἐπὶ τοῦ κρυνίου τρίχες ἠνωρθώθησαν ὡς τοῦ ἀκαυθοχοίρου.

Ταυτοχρόνως δὲ πλησιάζουσ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον παραπλεύρως τοῦ Δελομπέλ. ἐξήτησε ὡς αὐτὸς μίαν ὀκτὴν καὶ δύο ποτήρια, εἶπα δὲ μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια καὶ στηρίζων τὰ νῶτα εἰς τὸν τοίχον, ἀνέμενον. Τὰ δύο ἐκεῖνα κενὰ ποτήρια, κείμενα ἀντικρὺ ἀλλήλων καὶ προορισμένα διὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸν ὑποκειμένου ἐφαίνοντο οἰονεὶ προκαλοῦντα ἄλληλα.

Καὶ ὁ Ρίσλερ ἐν τοσοῦτῳ δὲν ἐφαίνετο.

Οἱ δύο ζυθοπόται σιωπηλοὶ, ἠδημόνον, ἀνεκινῶντο ἐπὶ τοῦ θρανίου των καὶ ὁ καθεὶς αὐτῶν ἠλπίζεν ὅτι ὁ ἄλλος ἐπὶ τέλους ἐμελλε νὰ βαρυνθῇ καὶ νὰ φύγῃ.

Τέλος ἡ δυσθυμία των ἐξεχείλισε καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ ἐστράφη πᾶσα κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς Ρίσλερ.

— Τὶ ἀπρίπεια! νὰ κάμῃ νὰ τὸν περιμένῃ τόσον ὥραν ἓνας ἄνθρωπος τῆς ἡλικίας μου! ἤρχισε λέγων ὁ κ. Σέβης, ὅστις οὐδέποτε ἐπεκαλεῖτο τὴν ἡλικίαν του εἰμὴ εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις.

Ὁ κ. Δελομπέλ ὑπέλαβε:

— Νομίζω τῷ ὄντι ὅτι μὰς ἐμπαίζει!

Ὁ δὲ ἄλλος:

— Ὁ κύριος βέβαια θὰ εἶχε σήμερον προσκεκλημένους εἰς τὸ τραπέζι του!

— Καὶ τί προσκεκλημένους!.. εἶπε περιφρονητικῶς ὁ ἐνδοξὸς Δελομπέλ, εἰς οὗ τὸ πνεῦμα ἐξηγείροντο ἡδὴ θλιβεραὶ ἀναμνήσεις.

— Τὸ ἀληθές εἶνε... ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Σέβης...

Ἐπλησίασαν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνομιλήσαν. Ἀμφότεροι ἐμνησικακῶν κατὰ τοῦ Ρίσλερ καὶ τῆς Σιδωνίας. Ἐξωμολογήθησαν λοιπὸν ἀμοιβαίως τὰ παράπονά των. Ὁ Ρίσλερ αὐτὸς μὲ ἴλους τοῦς καλοκαγάθους τρόπους του δὲν ἦτο κατὰ θέλῃν παρὰ ἐγωιστῆς καὶ νεύπλουτος ἐγλειύζων τὴν προφορὰν του, τὸ ἦθος του, ἐμιμῶντο μερικὰ ἐλαττώματά του. Ὁμιλήσαν κατόπιν περὶ τοῦ οἰκιακοῦ του βίου καὶ ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἀνεκαίνουν ἐμπιστευτικῶς πρὸς ἀλλήλους τὰς ιδέας των, ἐγγέλων οἰκειῶς συμφιλωθέντες καὶ αὐθις.

Ὁ κ. Σέβης ἦτο τολμηρὸς περὶ τὰς ἐκφράσεις του.

— Νὰ προσέξῃ καλὰ! ἔλεγεν ἔκαμε τὴν ἀνοησίαν ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸ παιδί των· ἂν τοῦ συμβῇ τιποτε, δὲν πρέπει καθόλου νὰ μὰς αἰτιῶται. Μία νία ἡ ὑποία δὲν ἔχει τὸ παράδειγμα τῶν γονέων της ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια της πάντοτε... καταλαμβάνεις!

— Βέβαια, βέβαια! ἔλεγεν ὁ Δελομπέλ· μάλιστα ἀφοῦ ἡ Σιδωνία ἐγένετο πολὺ φιλάρεσκος... Ἐπὶ τέλους τί τὰ θέλεις;.. θὰ πάθῃ ὅτι τοῦ ἀξίζει. Μήπως ἦτο πρῆπον ἓνας ἄνθρωπος τῆς ἡλικίας του νὰ... Σιωπή! Ἰδοὺ αὐτός.

Ὁ Ρίσλερ εἶχεν εἰσελθῇ καὶ ἐπλησίαζε διαμείβων χειρὸς μετὰ πάντων σχεδὸν τῶν ἐν τῷ ζυθοπωλεῖῳ καθήμενων.

Μεταξὺ τῶν τριῶν φίλων ἐπευράτησε πρὸς στιγμὴν ποιὰ τις στενοχωρία. Ὁ Ρίσλερ ἐδικαιολογήθη ὅπως κάλλιον ἠδύνετο. Εἶχε μείνῃ ἀργὰ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐπειδὴ ἡ Σιδωνία εἶχεν ἐπισκέψῃς — ὁ Δελομπέλ ἐκτύπησε διὰ τοῦ ποδὸς τὸν κ. Σέβην ὑπὸ τὴν τράπεζαν — ἐνῶ δὲ συναμίλει ὁ ταλαίπωρος ἵστατο ἀμνηχανῶν πρὸ τῶν δύο κενῶν ποτηρίων, μὴ γινώσκων ἐμπροσθεν τίνος ἐπὶ τέλους ὄφειλε νὰ καθῆσθαι.

Ὁ Δελομπέλ ἐφάνη μεγάλθυμος.

— Ἔγχετε νὰ συνομιλήσετε, κύριοι, εἶπε· νὰ μὴ σὰς στενοχωρῶ ἐγὼ.

Καὶ ἐψιθύρισε νεύων διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς τὸν Ρίσλερ:

— Ἔχω τὰ ἐγγράφια.

— Τὰ ἐγγράφια;.. εἶπεν ὁ Ρίσλερ ἐκπεπληγμένος.

— Τὸν προῦπολογισμόν... εἶπε κρυφίως ὁ ἠθοποιός.

Καὶ μετὰ τοῦτο προσποιούμενος ἐπιδεικτικῶς τὸν διακριτικὸν ἄνθρωπον ἀπεσύρθη εἰς τὴν γωνίαν καὶ ἐπανελάβε τὴν ἀνάγκωσιν τῶν ἐγγράφων, ἐρείδων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὀτων.

Πλησίον αὐτοῦ οἱ ἄλλοι δύο συνομιλοῦν κατ' ἀρχὰς ταπεινῇ τῇ φωνῇ, εἰσα μεγαλαφῶνως διότι ἡ φύσει ὀξεῖα φωνὴ τοῦ κ. Σέβη δὲν ἠδύνετο νὰ ὑποταχθῇ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ μετριόφωνως λαλεῖν... Δὲν ἦτο δὲ καὶ τόσον γέρον ὥστε νὰ ταφῇ ἀπὸ τὰ τῶρα!.. τί διάβολο!.. Βέβαια θ' ἀπέθνησκεν ἀπὸ πλῆξιν ἂν ἔμενον εἰς Μοντρούζ... Ἦτο ἀνάγκη δι' αὐτὸν νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν Μάιλ, ἐκεῖ ὅπου εἶνε ὅλη ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις τῶν ἐμπορικῶν συνοικιῶν.

— Ναι, ἀλλὰ μαγαζι;.. τί νὰ τὸ κάμῃς; ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ ὁ Ρίσλερ μετὰ δειλίας.

— Τὶ νὰ κάμῃ τὸ μαγαζι; τί νὰ κάμῃ τὸ μαγαζι; ἐπανελάμβανεν ὁ κ. Σέβης ἐρυθρὸς ὡς ὠὼν τοῦ Πάσχα, ἐνῶ ἡ φωνὴ του ἀνήρχετο εἰς τὴν ὑπάτην τῆς κλίμακος αὐτῆς... Διότι εἶμαι ἔμπορος, κύριε Ρίσλερ, ἔμπορος καὶ υἱὸς ἔμπορου!.. Ὡ! εἰξέυρω τί θὰ μοῦ εἶπῃτε· δὲν ἔχω ἔμπόριον. Ἀλλὰ ποῖος πταίει; Ἦν ἐκεῖνοι οἱ ἵποιοι μὲ περιώρισαν εἰς τὸ Μοντρούζ, εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Βικέτρης, ὡς ἂν κανένα ἀνάτονον εἶχον τὴν εὐφύϊαν νὰ μοῦ χορηγήσουν τὰ κεφάλαια μὰς ἐπιχειρήσεως... — Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο

ὁ Ρίσλερ κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλῃ αὐτῷ σιγὴν καὶ δὲν ἠκούοντο πλέον εἰμὴ θρόμματα συνδιαλέξεως, οἶον: « μαγαζεῖον εὐρωγαρότερον... μὲ ὑψηλὴν ὄραφην... ἀναπνέω καλλίτερα... σχέδια περὶ τοῦ μέλλοντος... ὑπόθεσις γιγαντιαία... θὰ ἐμιλήσω ὅταν εἶνε καιρὸς... πολλοὶ θὰ ἐκπληκτώσιν ».

Ἐνῶ δὲ ἤκουε τὰ διακεκομμένα ταῦτα τμήματα τῶν φράσεων ὁ Δελομπέλ ἐφαίνετο ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον βυθιζόμενος εἰς τὴν μελέτην τοῦ προῦπολογισμοῦ του, προσποιούμενος ἐμφαντικῶς τὴν μὴ ἀκροάμενον. Ὁ Ρίσλερ ἐν ἀμνηχανίᾳ διατελῶν ἐρρόφα ἐκ διαλειμμάτων ὀλίγον ζῦθον διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ ταραχὴ του. Τέλος ἀφοῦ ὁ κ. Σέβης ἐπραυνῆθη διὰ πολλοὺς λόγους, ὁ γαμβρός του ἐστράφη μειδιῶν πρὸς τὸν ἐνδοξὸν Δελομπέλ, οὔτινος ἀντίκρουσε τὸ αὐστηρὸν καὶ ἀπαθὲς βλέμμα ὅπερ ἐφαίνετο λέγων: « Καὶ ἐγὼ, λοιπὸν;.. »

— Ἀ, θεέ μου! ἀλήθεια!.. ἐσυλλογίσθη ὁ ταλαίπωρος Ρίσλερ.

Ἀλλάξας τότε θέσιν καὶ ποτήριον ἐκάθισεν ἀντικρὺ τοῦ ἠθοποιῦ, ἀλλ' ὁ κ. Σέβης δὲν εἶχε τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Δελομπέλ. Ἀντὶ ν' ἀπομακρυνθῇ ὡς διακριτικὸς ἄνθρωπος, ἐπλησίασε τὸ ποτήριόν του καὶ ἀνέμιχθη εἰς τὴν συνδιάλεξιν μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ μέγας ἀνὴρ ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἐμιλήσῃ ἐνώπιόν του, ἔθηκε διὰ δευτέραν φορὰν ἐπιδεικτικῶς τὰ ἐγγράφια εἰς τὸ θυλάκιόν του λέγων πρὸς τὸν Ρίσλερ:

— Θὰ τὰ ἴδωμεν ἀργότερα.

Ἀλλὰ πράγματι ἐμελλον νὰ τὰ ἴδωσι πολὺ ἀργὰ διότι ὁ κ. Σέβης διελογίσθη τὰ ἐξῆς:

« Ὁ γαμβρός μου εἶνε τόσον ἀγαθόπιστος... Ἄν τὴν ἀφήσω μόνον μὲ αὐτὸν τὸν ἀπατεῶνα, Κύριος οἶδε τί θὰ τοῦ τραβήξῃ! »

Καὶ ἔμεινον ὅπως τὸν ἐπιτηρῇ. Ὁ ἠθοποιός ἦτο μανιώδης. Ν' ἀναβάλῃ δι' ἄλλην ἡμέραν; Ἀδύνατον. Ὁ Ρίσλερ πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀνακοινώσῃ αὐτῷ ὅτι τὴν ἐπαύριον ἐμελλε ν' ἀνχωρήσῃ ὅπως διέλθῃ ἓνα μῆνα εἰς Σαβινύ.

— Ἐνα μῆνα εἰς Σαβινύ! εἶπεν ὁ κ. Σέβης ἀπηλπιτισμένος διότι ὁ γαμβρός του τοῦ διέφρευγεν. Καὶ ἡ ὑπόθεσις...

— Ὡ, θὰ ἔρχομαι εἰς Παρισίους καθ' ἡμέραν... Ὁ κ. Παρθινόα θέλει νὰ ἰδῇ τὴν μικρὰν του Σιδωνίαν...

Ὁ κ. Σέβης ἔσπασε τὴν κεφαλὴν εὕρισκε τὸ τοιοῦτο λίαν ἄτοπον. Ἡ ἐργασία πρέπει νὰ προτιμᾶται ὅλων τῶν ἄλλων. Πρέπει νὰ εὕρισκεται κανεὶς ἐκεῖ, παρὰν πάντοτε, ἄγρυπνος. Ποῖος ἤξευρε; ἐξαφνα τὴν νύκτα ἠμπορεῖ νὰ ἐκραγῇ πυρκαϊά. Καὶ ἐπανελάμβανε μὲ ὕφος ἀποφθεγματικόν: « Τὸ μάτι τοῦ ἰδιοκτῆτου!.. ἔξυρες τί εἶνε, φίλε μου, τὸ μάτι τοῦ ἰδιοκτῆτου; » ἐνῶ πλησίον αὐτοῦ ὁ ἠθοποιός δὲν ἐπίσης τὸ τα-

ξείδιον εκείνο ούδαμῶς εὐηρέσσει, ἐστρωγγύλευε τὰ χυθῆρά του ὀμματα ἀποδίδων εἰς αὐτὰ ἐκφρασκὴν ὀξείαν καὶ δεσποτικὴν, ἀληθῆ ἐκφρασκὴν ὀμματος δεσπότητος.

Τέλος περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸ τελευταῖον λεωφορεῖον τοῦ Μοντρούζ ἀπεμάκρυνε τὸν τυραννικὸν πεινθηρὸν καὶ ὁ Δελομπέλ ἠδυνήθη νὰ λαλήσῃ.

— Ἐν πρώτοις τὸ πρόγραμμά, εἶπε, μὴ θέλων νὰ ἐπιληφθῆ ἀμέσως τῶν ἀριθμῶν καὶ μετὸν μονέλιον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, ἐμφαντικός, ὡς νὰ εὐρίσκητο ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἤρξατο ἀναγινώσκων:

« Ὅσῳ τις θεωρεῖ ψυχρῶς τὸν βαθμὸν τῆς περὶ αὐτοῦ εἰς ἃν ἐξέπεσον ἡ δραματικὴ τέχνη ἐν Ἑλλάδι, ὁσῳ ἀναμετρεῖ τις τὴν ἀπόστασιν ἧτις χωρίζει τὸ θεᾶτρον τοῦ Μολιέρου... »

Καὶ οὕτω καθέξῃς ἦσαν πολλάι σελίδες τοιαῦται. Ὁ Ρίσερ ἠκούετο, ἐκμυζῶν τὴν καρποσύριγγά του, μὴ τολμῶν νὰ κινήθῃ διότι κατὰ πάσας στιγμὰς ἡ ἀναγινώσκων τὸν παρετῆρει ἀνωθεν τοῦ μονέλιου τοῦ διὰ νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν φράσεων του. Δυστυχῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ προγράμματος τὸ ζυθοπωλείον ἐκλείσεν. Τὰ φῶτά του ἤδη ἐσβέννυντο καὶ ὤφειλον ν' ἀπέλθωσι... Καὶ ὁ προὔπολογισμός;... Συνεφάνησαν νὰ τὸν ἀναγνώσῃ καθ' ἑδῶν. Ἐσταμάτων ὑπὸ πάντα φανὸν ἡ λαμπτήρα φωταερίου. Ὁ ἠθοποιὸς ἐξέθετε τοὺς ἀριθμοὺς του. Τόσον διὰ τὴν αἴθουσαν, τόσον διὰ τὸν φωτισμὸν, τόσον διὰ τοὺς ἠθοποιούς. Ἐπὶ τοῦ θέματος δὲ τούτου τῶν ἠθοποιῶν ἐπέμεναν.

— Τὸ καλὸν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιχείρησιν εἶνε, ἔλεγεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη πληρωμῆς μισθοῦ διὰ πρωταγωνιστὴν ἢ πρωταγωνιστῆς μας ὡς εἶνε ὁ Μπιμπῆς!... (Ὅσῳ: ὁ Δελομπέλ ἐλάλει περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀπεκάλει προθύμως ἑαυτὸν Μπιμπῆν...). Ὁ πρωταγωνιστὴς λαμβάνει μισθὸν εἴκοσι χιλιάδων φράγκων... Καὶ ἀφοῦ δὲν θὰ πληρώσῃτε τίποτε εἶνε ὡς νὰ βάλῃτε εἴκοσι χιλιάδας εἰς τὴν τσέπην σας. Δὲν εἶνε ἀλλῆθια;

Ὁ Ρίσερ δὲν ἀπήντα. Ἐίχε τὸ περίφροντι ἦθος καὶ τὸ ἐκστατικὸν βλέμμα ἀνθρώπου οὐ ἂν νοῦς πλανᾶται εἰς ἄλλας σκέψεις. Εἶχε ἤδη ἀναγνωσθῆ καὶ ὁ προὔπολογισμός, ὁ Δελομπέλ ὅστις ἔδλεπε μετὰ τρόμου πλησιάζουσαν τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ τῶν Καλογραϊῶν, ἔθηκε τέλος εὐκρινῶς τὸ ζήτημα: ἤθελεν ἢ δὲν ἤθελε ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐπιχείρησιν;

— Λοιπὸν... ὄχι! εἶπεν ὁ Ρίσερ ἐμφυγόμενος ὑπὸ ἥρωϊκῷ θάρρους, ὅπερ ἠτύετο πρὸ πάντων ἐκ τῆς γειτνιασεως τοῦ ἐργαστασίου του καὶ ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἡ εὐημερία τοῦ οἴκου του διεκυβέυετο. Ὁ Δελομπέλ ἐξεπλάγη. Ἐθεώρει τὴν ὑπόθεσιν ὀριστικῶς τελειωμένην καὶ προσέβλεψε

τὸν μεθ' οὗ συνωμίλει μὲ ὀφθαλμοὺς διεσταλμένους ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

— Ὅχι, ἐπανέλαθεν ὁ Ρίσερ... Δὲν δύναμαι νὰ πράξω ὅ, τι μοῦ ζητεῖτε... Ἰδοὺ διατί Βραδέως δὲ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῆ νουθότητος ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠμολόγησεν ὅτι δὲν ἦτο πλούσιος. Καίπερ σινέταιρος σημαντικοῦ ἐμπορίου οἴκου δὲν εἶχεν ἐν τούτοις χρήματα διαθέσιμα. Ὁ Γεώργιος καὶ αὐτὸς ἐλάμβανον κατὰ μῆνα ποσὸν τι ἐκ τοῦ ταμείου. Ἐπειτα μετὰ τὸν ἰσολογισμὸν κατὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους διενέμοντο τὰ κέρδη. Ἡ ἐγκατάστασις του τοῦ ἐστοίχισεν ἀκριβᾶ: εἶχεν ἐξαντλήσῃ εἰς αὐτὴν πάσα: τὰς οἰκονομίας του, ὑπολείποντο δὲ τέσσερες μῆνες μέχρι τοῦ ἰσολογισμοῦ. Πόθεν θὰ ἐλάμβανε λοιπὸν τὰς 30,000 φράγκα, κίτινες ἀπῆρτοῦτο ἀμέσως διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ θεάτρου; Ἄλλως τε ἡ ἐπιχείρησις ἐνδεχόμενον ἦτο καὶ νὰ μὴ εὐδοκίμησῃ.

— Ἀδύνατον!... ὅταν εἶνε εἰς τὸ μέσον ὁ Μπιμπῆς!

Καὶ λέγων ταῦτα ὁ ταλαίπωρος Μπιμπῆς ἐπεδείκνυε τὸ παράστημά του· ἀλλ' ὁ Ρίσερ ἦτο ἀμετάπειστος καὶ πάντα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Μπιμπῆ συνετρίβοντο κατὰ τῶν αὐτῶν ἀρνήσεων: « Ἀργότερα, μετὰ δύο, μετὰ τρεῖς ἔτη, δὲν σου λέγω... »

Ὁ ἠθοποιὸς ἐπάλασεν ἐπὶ πολὺ ὑπεραστικῶν πεισματωδῶς τὸ ἔδαφος.

Προέτεινε νὰ κατάρτισθ ἐξ ἀρχῆς νέον προὔπολογισμὸν... Ἐνδεχόμενον ἦτο ν' ἀποκτήσῃσι τὰ πράγματα εὐθηνότερα: «Θὰ εἶνε πάντοτε πολὺ ἀκριβᾶ δι' ἐμέ, εἶπε διακόπτων ὁ Ρίσερ. Τὸ ὄνομά μου δὲν μοῦ ἀνήκει· ἀνήκει εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν. Δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ τὸ ἀναμείξω φαντασθῆτε νὰ χρεωκοπήσω! Καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμε προφέρουσα τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν.

— Ἄλλ' ἀφοῦ θὰ εἶνε τὰ πάντα εἰς τὸ ὄνομά μου, ἔλεγεν ὁ Δελομπέλ, ὅστις δὲν εἶχε τοιούτους δισταγμούς. Καὶ ἐδοκίμασε τὰ πάντα ὅπως τὸν πείσῃ, ἐπεκαλίσθη τὰ ἱερά συμφέροντα τῆς τέχνης, προέβη μέχρι τοῦ νὰ ἠμιλήσῃ καὶ περὶ τῶν νεανίδων ἠθοποιῶν, ὧν τὰ προκλητικὰ βλέμματα...

Ὁ Ρίσερ ἀνεκάγχασεν:

— Ἐὶθ' ἀδ'!... τί κἀθῆσαι καὶ λέγεις, καυμένη καὶ τὴ!... Ἀσημονεῖς ὅτι εἴμεθα ἀμφότεροι ἔγγαμοι καὶ ὅτι μάλιστα εἶνε πολὺ ἀργά καὶ αἱ σύζυγοί μας μᾶς περιμένουν;... Δὲν πιστεύω νὰ δυσηρεστήθῃς, αἰ! Ἐννοεῖς ὅτι δὲν ἦτο ἀρνήσις ἐκ μέρους μου... Νὰ σοῦ εἰπῶ! ἔλα νὰ με ἰδῆς μετὰ τὸν ἰσολογισμὸν... Θὰ τὰ ἔανναεῖσθαι. Ἄ! νὰ καὶ ὁ μπάρμπα Ἄχιλλεύς ἰδοὺ σβύνει τὰ φῶτα... Λοιπὸν ἀποσύρομαι... Καλὴ νύκτα!

Εἶχε παρέλθῃ ἡδὴ ἡ πρώτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὅτε ὁ ἠθοποιὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν κατοικίαν του.

Αἱ δύο γυναῖκες τὸν ἀνέμενον ἐργαζόμεναι ὡς πάντοτε, ἀλλὰ μετὰ τινος πυρετώδους ζωηρότητος ἀσυνήθους εἰς αὐτάς. Κατὰ πάσαν στιγμὴν ἡ μεγάλη ψαλὶς δι' ἧς ἡ κυρία Δελομπέλ ἔκοπτε τὰ ἐκ κασιτέρου σύρματα κατελαμβάνετο ὑπὸ παραδόξου φρενιάσεως, οἱ δὲ μικροὶ δάκτυλοι τῆς Ἰοθητῆς καταγινόμενοι εἰς τὴν προσαρμογὴν καὶ διευθέτησιν κοσμημάτων τινος ἐκινούντο μὲ τὴν ταχύτητα, ὅστε προὔκαλον τὸν ἱλιγγόν. Τὰ ἐνώπιόν της ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκτεθειμένα μικρὰ πτερά τῶν παραδεισειῶν ἐφαίνοντο καὶ αὐτὰ ἐπίσης ἔχοντα στίλβην καὶ καὶ χρῶμα λαμπρότερον ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας. Διότι κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἶχε κατασκευάσῃ αὐτόθι ἡ ὡραία ἐπισκόπτρια, ἡ καλουμένη Ἐλπίς. Εἶχε λάβῃ τὸν μέγαν κόπον ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῆς πέμπτης ὁροφῆς διὰ τῆς ζοφερᾶς κλίμακος, νὰ διανοιῆ τὴν θύραν τῆς μικρᾶς κατοικίας διὰ νὰ βίβῃ ἐντὸς αὐτῆς φωτεινὸν βλέμμα. Ὅσα ἀπογοητεύσεις καὶ ἀνὺπιστη τίς εἰς τὸν βίον του, πάντοτε ἀποθαμβοῦται ἐκ τῶν μαγικῶν ἐκείνων ἀστραπῶν.

— Ἄ! ἀν' ἐπετύγγανεν ὁ μπάρμπα σου!... ἔλεγεν ἐκάστοτε ἡ κυρία Δελομπέλ, συνοψίζουσα οἰανὴ πλῆθος εὐδαιμόνων λογισμῶν, εἰς οὓς ἀρίστο ἡ ῥέμβῃ της

— Θὰ ἐπιτύχῃ, μαμμά, μὴ ἀμφισβᾶλλῃς. Ὁ κ. Ρίσερ εἶνε τόσο καλός!... ἐγὼ σοῦ ἐγγνώμαι δι' αὐτόν. Καὶ ἡ Σιδωνία ἐπίσης μᾶς ἀγαπᾶ, μοιλοῦντι μετὰ τὸν γάμον της φαίνεται ἀμελής πρὸς τοὺς φίλους της... Ἄλλὰ πρέπει κανεὶς νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς περιστάσεις... Ἐπειτα, ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τί ἔπραξεν αὐτὴ χάριν ἐμοῦ.

Καὶ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει ἐκείνου ἕπερ ἡ Σιδωνία εἶχε πράξῃ χάριν αὐτῆς, διεξῆγεν ἔτι μᾶλλον πυρετωδῶς τὸ ἔργον της. Οἱ δάκτυλοι της ἠλεκτριζόμενοι ἐκινούντο μετὰ διπλάσιας ταχύτητος. Ἐνόμιζε τίς ὅτι ἔτρεχον ὀπισθεν πράγματός τινος φευγαλέου, ἀνεφίχτου, οἷον ἡ εὐδαιμονία ἢ ὁ ἔρωσ τινὸς μὴ ἀνταγαπῶντος.

« Καὶ τί ἔπραξε χάριν σοῦ; » ὤφειλε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ἡ μήτηρ της· ἀλλ' ὅ, τι ἔλεγε ἡ θυγάτηρ της δὲν τὴν ἐνδιέφερε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, διότι ἐσυλλογίζετο τὸν μέγαν αὐτῆς σύζυγον.

(Ἐπατα συνέχεια)

Αἱ παρατηρήσεις, αἱ σκέψεις, τὰ γνωμικά, δὲν διδάσκουσιν—ἐξηγοῦσι μόνον καὶ παραμυθοῦσι.

Μὴ ζητεῖ παρὰ τῶν κακῶν τὸν λόγον δι' ἐν πράττοντι· δὲν ἔχουν λόγους, ἔχουν μόνον προφάσεις.

Ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ φύλλου ἀρχίμεθα δημοσιεύοντας λίαν ἐνδιαφερούσας ἱστορικὰς εἰδήσεις περὶ τῶν παλαιωτάτων ἐκκλησιῶν τῶν Ἀθηνῶν, ληφθεῖσας ἐξ ἀνεκδότου ἐπιτομῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς μελέτης φερουσας τὸν τίτλον Ἰουστινιανικαὶ Ἀθῆναι καὶ εὐμενῶς παραχωρηθείσας ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς συγγραφέως πρὸς ἐν ὄμολογούμεν ἐπὶ τούτῳ πλείστας χάριτας. Σ. τ. Α.

ΑΙ ΠΑΛΑΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ἀρείου Παύλου ἐντεῦθεν εἰς τὰ κάτω τῆς πόλεως ἀγούσης ὁδοῦ, ὑπῆρχεν ἰσάπτειρος ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τιμωμένη ἐκκλησία, ὅπου τὸ πάλαι ἴδρυτο τῶν δώδεκα θεῶν ὁ βωμὸς. Τὸ ἱερὸν αὐτὸ κτίσμα ἀνηγέρθη κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐν ὀκταγώνῳ σχήματι κτισθείσας ἐκκλησίας (315-317), τῆς διὰ τὴν περισσὴν αὐτῆς περιχρῶσασιν κληθείσας ἀχρυσῶν Κυριακῶν (Dominicum aurum).

Τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων αἱ βάσεις σώζονται μέχρι τοῦ νῦν, ἂν καὶ ἡ μεταγενεστέρα οἰκοδομὴ παρεμόρφωσι τὴν ἀρχικὴν διαγραφὴν ὅμοια κτίσματα ἦσαν ὁ παλαιὸς ὀκτάγωνος ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἐν Γερουσαλίῃ, ἔγερθεῖς ὑπὸ τῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης (337-355), καὶ ἀνακαινισθεῖς παρὰ τῆς ἐν τῇ ἀγία πόλει ἡσυχαζούσης αὐγούστας Ἀθηναϊκῆς Εὐδοκίας ἢ ἐν Ναζιανζῶ τῆς Καππαδοκίας ὀκτάγωνος ἐκκλησία, ἡ κτισθεῖσα παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Γρηγορίου (370), πατρὸς Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ καὶ ἡ σύγχρονος σχεδὸν ἐκκλησία τοῦ ἐν Μεδιολάνεις ἁγίου Λαυρεντίου (380). Ὅμοια ἦσαν καὶ τὸ ἐν Ραβέννῃ ὀκτάγωνον βαπτιστήριον τῶν Ὀρθόδοξων οὕτω καλούμενον (425), τὸ τιμῶμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κολυμβήθρας καθὼς καὶ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἰδρυθὲν μαρτύριον τοῦ ἁγίου Βιταλλίου (547).

Τοῦ εὐκτηρίου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τὸ ὀκτάγωνον σχῆμα δὲν σημαίνει ὅτι ἐκτίσθη ἐν προτέρᾳ τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ ἐποχῇ, ὅτε ἐπεκράτει ἡ ἰδιώτων αὐτὸς ρυθμὸς. Πρῶται χριστιανικαὶ ἐκκλησῖαι ἐν Ἀθῆναις ἦσαν αἱ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἐξ ἔθνικων ναῶν μεταποιηθεῖσαι, νέαι δὲ ἐκτίσθησαν ἐπὶ αὐγούστας Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας λήγοντος Ἡ' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἄλλοτε ἄλλως, δρομικαί, διεκίχοντο ἢ τρουλλιαταί.

ΑΓΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Ἐν τέλει τῆς ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων πρὸς τὰ κάτω τῆς πόλεως ὁδοῦ, τῆς νῦν καλουμένης ὁδοῦ Στοῶν, ἐπὶ τῇ ἀναστραμῶσει

αυτῆς μετὰ τῆς ἀπ' ἀνατολῶν καταρχομένης ἰδού Ἀδριανοῦ, ὅπου ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπῆρχε παλαιὰ τις ὄψωνιον ἀγορὰ καὶ παρ' αὐτὴν τὰ χαλκοπρατεῖα, ἴδρυτο ἀπὸ τοῦ Θ' αἰῶνος ἐκκλησιαστικὴ καὶ ξυλόστεγος τιμωμένη ἐπ' ἰνόματι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου, ἧς τὰ εἰρήπια ἐσώζοντο ἐπὶ τῆς ἐπικρασίας κατὰ τῶν Τούρκων. Ταύτην νοεῖ ὁ ἀνώνυμος συγγραφεὺς τῆς περιηγήσεως Ἀθηνῶν μεσοῦντος 18 αἰῶνος λέγων «κατὰ ἕρκτον δὲ ἡ πρώτη ἀγορὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν δ' ἀπόστολος τὸν ἡραγματεῖα ἐβύθισεν», ὑπαινικτικῶς ὅσα λέγουσιν αἱ ἀπόκρυφοὶ αἰΙράξεις τοῦ ἁγίου Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ὅτι ἐισήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα», ὅτι δὴλα δὴ ὁ ἀπόστολος ἐλθὼν καὶ διατριψάς δύο ἔτη ἐν Ἀθήναις εὐαγγελιζόμενος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐποίησε θαύματα πολλά καὶ ἐβύθισε ζῶντα τὸν ἡραγματεῖα τοῦ ἀρχιερέως Ἱεροσολύμων παρεκκολληθέντα καὶ ἀντιλέγοντα, καὶ ὅτι ἀπ' οὗ κατασκευάσεν ἐκεῖ ἐκκλησίαν κατέστησεν ἐπ' αὐτῆς ἐπίσκοπον καὶ προσδύτηρον καὶ ἔπειτα ἀπέηλθεν εἰς τὴν ἡ Παρθίαν».

Τὸ σχῆμα τῆς ἐκκλησίας, ἡ ἀπλότης τῆς διαγραφῆς καὶ ἡ διήρυτοσχεπῆς ξύλινης στέγης παρέπεισαν τινὰς ὅπως νομίσωσιν αὐτὴν ἀνήκουσαν τῇ προηγηθείσῃ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐποχῆ, ὅτι αἱ χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι ἐκτίζοντο κατὰ τὸν ἐν τῇ πρεσβυτέρῃ Ρώμῃ ἐθιζόμενον ῥυθμὸν τῶν λεγομένων βασιλικῶν οὕτω ὁ γάλλος A. Couchaud ἐξαρκητήριον αὐτὴν κτίσασα τοῦ Ε' ἢ Σ' αἰῶνος. Ἀλλ' εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐν Ἀθήναις καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τὸν παρ' αὐτοῦ ἐγκαινισθέντα βυζαντικὸν ῥυθμὸν τῶν κυλινδροειδῶν θύλων καὶ τρουλλωτῶν ἐκκλησιῶν, μέχρι λήγοντος Θ' αἰῶνος ἐξηκολούθει ἡ οἰκοδομὴ τῶν βασιλικῶν, ἧτοι δρομικῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ καθ' ὅλα ὅμοιος τῇ τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐκκλησίᾳ ναὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ὁ λεγόμενος τοῦ Μαγγούτη, κατὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ μνημόσυνον ἐπιγραφὴν εἶχε κτισθῆ ἐν ἔτει 871, ὁ δὲ ἐν ἔτει 1049 κατὰ βυζαντικὸν ῥυθμὸν ἐκ βάθρων ἀνακατασκευάσθη ναὸς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἢ παλαιότερον μικρὰ καὶ ξυλόστεγος βασιλική.

Τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἡ ἐκκλησία παρὰ τὴν μεσαιὼν ἐξώθεν τρίπλευρον, ἐσωθεν δὲ ἡμικύκλιον κόγχην, παρουσίαζε δύο ἄλλας ὁμοίας ἀλλὰ μικροτέρας ἐκατέρωθεν τοῦ ἁγίου βήματος καὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ λεγόμενα μυστακία ἧτοι τὸ τῆς προθέσεως τῶν τιμίων δώρων πρὸς βοῦρᾶν καὶ τὸ τοῦ διακονικοῦ πρὸς νότον. Ἀνωθεν τοῦ ὑπερθύρου τῆς πύλης τοῦ ναοῦ πρὸς τὰ ἐξω ὑπῆρχε προμετωπίδιος ψαλιδωτὴ κόγχη ἐφ' ἧς ἰστόρητο εἰκόνημα, στηθάριον τοῦ ἁγίου Φιλίππου.

Ἐμπροσθεν τῆς ἐκκλησίας, ἀνωθεν τῆς πύλης, ὑψαυτο χαλκιδικὸν πρόπυλον ξυλουργεῖ πρὸς προφύλαξιν τῶν παραμενόντων κατηχομένων ἀπὸ τοῦ καύσανος τοῦ ἡλίου καὶ ἀπὸ τῶν ὑδάτιων τῆς βροχῆς.

Πρὸ τῆς ἐκ βάθρων ἀνακατασκευῆς τοῦ ναοῦ ἐν ἔτει 1866, ὅτε ἄλλο τι δὲν ἐσώζετο εἰμὴ ἡ πρὸς ἀνατολὰς τὴν θείαν εἶσοδα ἀψίς, καὶ ἡ τοῖχος τῆς δυσμικῆς καὶ κυρίας προσόψεως ἐβλεπέ τις ἄνωθεν τῆς προμετωπίδιου κόγχης ἐξέγοντας λιθίνους ἀγκῶνας, καὶ τρυπήματα μεταξὺ τῆς λιθοδομῆς πρὸς ἐπιθεσιν ἢ ἐμπηξιν τῶν δοκῶν τῆς στέγης τοῦ χαλκιδικοῦ πρῶστου, ἧτοι ἐμβόλου τῆς ἐκκλησίας.

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΤΟΥ

Ὁμοίου ῥυθμοῦ καὶ διαγραφῆς τοῦ σχεδίου ἦτο καὶ ἡ βορειῶς τῆς ἀκροπόλεως, παρὰ τὰ πρὸς ἄρκτον πρόθυρα τοῦ μεταγενεστέρου μεταχίου τοῦ παναγίου Ἰάφου τῆς Ἱερουσαλῆμ, κειμένη ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἡ κοινῶς καλουμένη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου τοῦ Μαγγούτη. Καὶ αὕτη παρουσίαζεν ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τοῦ νάρθηκος, ἐντὸς προμετωπίδιου ψαλιδωτῆς κόγχης, κάλλιστον πρότυπον βυζαντικῆς ἀγιογραφίας τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπωνύμου ἁγίου, ἦτοι Ἰωάννην τὸν Προδρόμον ἐν σχήματι ἀγγέλου πτερυγοῦτοῦ κρατοῦντα ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ εὐλητόριον ἀνεπτυγμένον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ πινάκιον καὶ ἐν αὐτῇ τὴν ἀποκτηθεῖσαν αὐτοῦ κεφαλὴν. Ἀνωθεν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ἀετώματος ὑπῆρχεν ἡ φωτίζουσα τὸν νάρθηκα δίζυγος ἀναφωτὴς περιστοιχιζομένη ἐξ ὀρθογωνοειδῶν σταυροειδῶν βυζαντικῶν κοσμημάτων καὶ ἀνθυλλίων.

Ὁ ναὸς, οὗ τὰ τοιχία ἴσταντο ὄρθια μέχρι τοῦ ἔτους 1841, ὅτε ἐπισκέφθη αὐτὸν ὁ A. Couchaud, ἔφερεν ἐπὶ τῆς δυσμικῆς προσόψεως ἄνωθεν τῆς μεγάλης πύλης καὶ τῆς προμετωπίδιου κόγχης λείψανα λίθων ἀγκῶνων, ἐφ' ὧν ἐστηρίζοντο πάλαι αἱ δοκοὶ χαλκιδικοῦ πρῶστου. Ἐκεῖ ποῦ εὐρεθεῖσα, καὶ παρ' Ἰωάννου Σακκελίωτος δημοσιευθεῖσα ἀφιερωματικῆ ἐπιγραφῆ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκκλησίας ἀναφέρει ὅτι τὸν πάνσοπον αὐτὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἐκτίσαν ἔτους, 570θ' (6379) ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἦτοι ἐν ἔτει 871 καθ' ἡμᾶς, Κωνσταντῖνος καὶ Ἀναστασῶ, καὶ τὸ τέκνον αὐτῶν Ἰωάννης, δρουγγάριος ἐν τῷ βασιλικῷ στρατῷ, ὄρισαντες καὶ προστάξαντες πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, τὰ τε ἰόντα καὶ τῶν ἀδελφῶν εἰς μνημόσυνον καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ

Η ΧΗΡΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΗ

Τοῦ αὐτοῦ ἡ χήρα κἀθεῖται ἀπάνω 'ς τ' ἀκρογίλι σὺν μαῦρο φαίνεται ποὺλὶ μέτ' 'ς τὴν ἀνεμάζαλη. Τὴ θάλασσα τὴ σκατεινὴ μὲ δάκρυα κυτᾶζει, καὶ τὸν πικρὸ τῆς στεναγμοῦ ὁ ἀνεμὸς ἀρπάζει. Πέσα 'ς τὰ βάθη δὴ νησιᾶ, 'ς τὴν πύγην τυλιγμένα, τὸ ἕνα 'ς τ' ἄλλο ἀντικρὺ κοιμοῦνται ἐπληρωμένα, σὺν δὴν θεοῖα τῆς θάλασσας. Τὸ κῦμ' ἀνάμεσα τῶν, μὲ βογκητὸ αἰῶνιο κτυπάει τὰ πλευρά των, κ' αἱ ἀνεμοὶ ἀπ' τὰ βουνα, ποῦ γόρτα δὲν φυτρῶνουν, ὁρμουνέσ' 'ς τ' ἄγρια στενά καὶ κλαίει καὶ μαλλῶνουν. Ἰκεῖ 'ς τ' ἀνεμοστρόφηλα, 'ς τὰ σιδερένια βράχη, εὐρήκων τὸ θάνατο πολλοὶ θαλασσομάχοι... Ἀνάμεσα 'ς τὰ δὴν νησιᾶ στηλῶναι τὴ ματιὰ τῆς, καὶ μὲ τὸ κλάμμα τοῦ βορᾶ σμίγει τὰ κλάμματά τῆς. «Ὅ' ἀγαπημένη ἀγκαλιὰ δὲν ἔχεις ξεψυχήσῃ, τὸ γέρι μου τὰ μάτια σου, ἀγ' δὲν σοῦ ἔχει κλείσῃ! Δάκρυ ζεστὸ δὲν σ' ἔρρανε! Τὸ ὄργισμένο κύμα, ἀχ' ἀφαλο καὶ ἀκλαυτο σ' ἐτύλιξε 'ς τὸ μνήμα!

Μέσα 'ς τὴν κρῦα ἀμμουδιὰ ἢ καταχνιὰ σὺν σάβανο αἰῶνιο σὲ σκεπάζει, κ' ἔχεις γιὰ μόνη ψαλμοῦδιὰ τὸ ὄρηνο ποῦ βραχνόφωνο 'ς τῆς τρικυμίας κρᾶζει! Ὁ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΒΑΓΙΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΙ

Ἐκ τοῦ στατιστικοῦ πίνακος τῶν Ἑλληνικῶν Τηλεγράφων τοῦ 1880 ἔτους ἐξάγειν τὰς ἐξῆς ἐνδιαφερούσας πληροφορίας:

Τὸ μῆκος τῶν ἑσπερίων γραμμῶν ἀνέρχεται εἰς χιλιόμετρα 5,542.

Τὸ δὲ τῶν ὑποβρυχίων γραμμῶν εἰς χιλιόμετρα 1,436.

Λειτουργοῦσι τηλεγραφεῖα καθ' ὅλον τὸ κράτος: Διαρκοῦς μὲν ὑπηρεσίας (ἡμέρας καὶ νυκτὸς) 12. Διαρκοῦς ἡμερησίας ὑπηρεσίας παρατεταμένης καὶ μέχρι μεσονυκτιοῦ 43.

Παρωρισμένης ἡμερησίας ὑπηρεσίας 114.

Καὶ ὑπηρεσίας μόνον ἑσπινῆς ἕνεκα τῆς διαμονῆς τῆς αὐτῆς, καὶ τῶν λουτρῶν 7.

Διὰ τὰ γραφεῖα ταῦτα γίνεται χρῆσις συσκευῶν συστήματος Morse 252.

Καὶ ἐτέρων διπλῆς συγχρόνου ἀναποκρίσεως 8.

Τὸ προσωπικὸν ἀποτελοῦσιν ἐν μὲν τῇ γενικῇ διευθύνσει ὑπάλληλοι 23.

Παρὰ τοῖς τηλεγραφεῖσι 363.

Τὸ δὲ κατώτερον προσωπικὸν ἀνέρχεται εἰς ἄτομα 375.

350 ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΚΟΜΑΙ

Ἐν Τόκιῳ τῆς Ἰαπωνίας ἐνεκαίνισθη ἐσχάτως νέος ναὸς. Κατὰ ἱερὸν ἔθιμον, ὅπως ἀναδιδασθεῖσιν εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν οἱ δοκοὶ τῆς στέγης καὶ τὰ ἄλλα ἐπὶ ὑψηλῶν θέσεων βαρέα τεμάχια ξύλων τὰ ἀποτελοῦντα μέρος τῆς οἰκοδομῆς, ἦτις εἶνε ὅλη ξυλίνη, δὲν ἐγένετο χρῆσις σχοινίου ἐκ καννάδων, ἀλλὰ κατασκευάσθη τοιοῦτον ἐπὶ τούτῳ ἐκ τριχῶν ἀνθρωπίνων, ἧς προσήνεγκον οἱ πιστοὶ εὐκλειθελῶς κείραν-

τες τὰς πλουσίας κῆμας. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς Ἰαπωνικῆς τινος ἐφημερίδος ἐγχειράσθη πρὸς τοῦτο τριχόπλεκτον σχοινίον μῆκους 1528 ποδῶν, πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὅποιου προσήνεγκον τὰς κόμας τῶν ὄχι ὀλιγώτεροι τῶν 350,000 ἀνθρώπων!

ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΙΩΡΥΞ

Ἐν Ἰταλίᾳ μελετᾶται σοβαρῶς τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Βίκτωρος Βόκκα προταθῆν σχεδίον περὶ κατασκευῆς μεγάλης διώρυγος ἐνούσης τὸ Ἀδριατικὸν καὶ τὸ Τυρρητικὸν πέλαγος. Ἡ διώρυξ αὕτη θὰ ἔχη μῆκος 200 περίπου χιλιομέτρων, πλάτος 80 μέτρων καὶ βάθος 12 μέτρων. Ἐν διώρυγα ταύτην θὰ δύνανται νὰ πλέωσι καὶ αὐτὰ τὰ μέγιστα πολεμικὰ σκάφη. Πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς ἀνάγκη νὰ ἐργασθῶσιν ἐπὶ 25 ἔτη 200 χιλιάδες ἔργατῶν. Ἡ δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς 600 ἑκατομμύρια φράγκων, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς διώρυγος προσρινόμενη εἰς τὸ ἰταλικὸν ἐμπόριον ὠφέλεια εἶνε ἀνταξία ταιαυτῆς δαπάνης.

Ο ΛΑΕΒΙΚΕΡΑΥΝΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

Πῶς ὁ συρμὸς εἶνε δυνατόν νὰ σώσῃ, ἀπὸ κεραυνῶν; εἶνε ἀνιγμῶν, τὸ ὅποσον λύεται ἀπλοῦστατα ἀπὸ τὴν ἐν ἀμερικανικῇ ἐφημερίδι δημοσιευθεῖσαν εἰδήσιν, καθ' ἣν ὠραία κῆνις ἐν κομφοτάτῃ περιβολῇ πληγθεῖσα ὑπὸ κεραυνῶ οὐδὲν ἔπαθε διότι: ὁ κεραυνὸς ἐκτόπησε πρῶτον τὸν πῖλόν τῆς ἐκεῖθεν ὠλισθήσε διὰ μακρᾶς πλεξίδος ἀφελῶς κρημαμένης πρὸς τὸν ὄμιον (ἡ πλεξίς ἦτο πρόσθετος) διὰ τοῦ στήθους (τὸ στήθος ἦτο παραγεμισμένον μὲ βάμβακα) πρὸς τὰ ὀπίσω (εὐρέθη ἡ τοῦ ὑρνοῦρα ἐκεῖ) καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς κνήμης (καὶ αὐτῆς παραγεμισμένης) κατήλθε πρὸς τὸ ὑπέδημα καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ ὑψηλοῦ ξυλίνου τακουρίου εἰς τὴν γῆν.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ὁ γερμανὸς ἐξερευνητῆς τῆς Ἀφρικῆς Δρ Φρίκε μετὰ δεκατετραετῆ περιήγησιν ἐπανήλθεν εἰς Γερμανίαν. Ὁ Φρίκε μετέσχε καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Γόρδωνος.

— Ὁ μέλλων λόρδος δήμαρχος Λονδίνου Σίρ Ἐρρίκος Ἰσακ εἶνε ὁ τρίτος δήμαρχος ὁ ἔχων ἰσραηλιτικὴν καταγωγὴν.

— Γυνὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν γαλλικὴν ἀριστοκρατίαν ἡ κυρία Le Ray, μήτηρ τοῦ δουκῆ Ἀβραντῆς ἀπέηλθεν εἰς Περσίαν χάριν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν.

— Ἐν ἐφημερίδι τῆς Δαρμσταδῆς ἐδημοσιεύθη ἡ ἐξῆς εἰδήσις: « Ἡ Αὐτοῦ Βασιλικὴ Ἰψηλότης ὁ μέγας δούξ ἀπένευμεν εἰς τὸν κ. Ἰάκωβον Βέικερ τὸν τίτλον λαχανοκόπτου τῆς Αὐλῆς.

— Ἐν Πιερουπόλει ἰδρύεται προσεχῶς κινεζικὸν ἐστιατόριον. Τὸ ἐστιατόριον τοῦτο θὰ παρέχῃ εἰς τοὺς γαστριμάργους τῆς ῥωσικῆς πρωτεύουσας τὰ ἀριστοτεχνήματα τῆς κινεζικῆς μαγειρικῆς, ἦτις, ὡς γνωστὸν, ἔχει μορφωθῆ εἰς ἀληθῆ τέχνην, περιλαμβάνουσα ἐν τῇ τάξει τῶν ἐδουμένων πολὺ πλεονα, ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ἰδίως, ἡ ἡ μαγειρικῆ τῶν εὐρωπαίων.

— Τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Στοκχόλμῃ συνεδρίου τῶν ἀσιανολόγων ἐκήρυξεν αὐτοπροσώπως ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Ὁσκάρ. Ὁ ποιητικώτατος ἀναξ προσεφώνησε διὰ γλαφυρώτατου λογιδρίου τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου ἐπειπὼν: «Γεῖνατε τὸ σὺς εἰς τοὺς μυστικὸς ψιθύρους τῶν ἡμετέρων ἀπεράντων ὁσῶν, εἰς τὴν γλυκεῖαν ἀρμονίαν τῶν κυμάτων, ἀτινα θωπεύουσι τὰς ἡμέτερας ἀκτᾶς, ἀποδέψατε εἰς τὴν παρθενικὴν καλλονὴν τῶν ἡμετέρων καιλάδων καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν ἡμετέρων Ἀλπεων, ἐγκταλείποντες δὲ ἡμᾶς θὰ συναποφέρετε ἐλπίζω μεθ' ὑμῶν πνοὴν ποιήσεως καὶ εὐφροσύνης. Σήμερον προσαγορεύω ὑμᾶς διὰ τοῦ «ὡς εὖ παρῆσθητε» καὶ εὐχόμενος ἵνα στεφθῶσι δι' ἐπιτυχίας τὰ ὑμέτερα ἔργα, κηρύσσω τὴν ἑναρξιν τοῦ ὀγδόου διεθνούς συνεδρίου τῶν Ἀσιανολόγων». Εἰς τὸν λόγον τοῦ βασιλέως Ὁσκάρ ὁ πρόεδρος τοῦ συνεδρίου κ. Ἐρενάιμ ἀπήντησε διὰ μακρῶν ἐξ ὀνόματος τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου. Κατὰ τὸ συνέδριον τοῦτο, ὁ ἐν αὐτῇ Ἑλλήν ἀντιπρόσωπος κ. Καρολιθὸς ὠμίλησε περὶ τῆς «ἀρχικῆς σημασίας τῶν ὀνομασιῶν Χαλδαῖος καὶ Σύρος» καὶ «Περὶ τῶν ἀρχαίων Ἀρίων γλωσσῶν τῆς Μικρασίας».

— Ἡ ἐπί γλαφυρότητι ὕφους ἰδίᾳ ἐξέχουσα βιενναῖα ἐφημερίς Νέος Ἑλεούερος Τύπος ἐώρτασε πρὸ τίνος τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της. Ἐπὶ τῇ ἐορτῇ ταύτῃ ἡ διεύθυνσις αὐτῆς ἀπεράσισε τὴν ἴδρυσιν ταμείου πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀποχωρούντων μετὰ παρέλευσιν ὠρισμένων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς συντακτῶν, ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν.

— Κατὰ μίμησιν τοῦ παρισινοῦ Ἑλευθέρου Θεάτρου συνέστη καὶ ἐν Βερολίνῃ σύλλογος ὑπὸ τὸν τίτλον Ἑλευθέρα Σκηνῆ. Τῇ φροντίδι αὐτοῦ θ' ἀναβιβασθῶσι προσεχῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Βερολίνῃ θεάτρου Λέσσιγγ ἐξέχοντα ἔργα ξένων φιλολογοῦν. Ὡς πρῶτον ἐκ τούτων θὰ παρασταθῇ τὸ περιλάλητον δράμα τοῦ νορβηγικοῦ ποιητοῦ Ἰψεν Οἱ Βρυκδλάκες.

— Ἐπὶ τῇ τετρακοσιετηρίδι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ἡ ἰσπανικὴ κυβέρνησις προσεκήρυξεν ἀγωνία πρὸς συγγραφήν ἔργου φιλολογικῆ ἀπραγματευομένου τὰ κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν. Ἔταξε δὲ εἰς ἀμοιβὴν τοῦ ἀρίστου 30 χιλ. φράγκων καὶ τοῦ δευτερεύοντος 15 χιλ. φράγκων.

— Ἡ ὕψιστος τῆς διασήμου σκανδιναυῆς αἰδοῦ Χριστινῆς Νίλσον διατελεῖ εἰς τὴν αὐτὴν δυσάρεστον κατάστασιν. Ἡ ταλαίπωρος καλλιτέχνης συνεπεία ρευματισμῶν καὶ ἄλλων νευρικῶν προσβολῶν ἐκωρᾶθη ἐντελῶς.

— Ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τοῦ Μονάχου ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀντικείμενα ἀξίας 250 χιλ. μαρκῶν.

— Τὸ ρωσικὸν πυροβολικὸν πανηγυρίζει κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν πεντακοσιετηρίδα τῆς συστάσεώς του. Τὸ πρῶτον πυροβολὸν εἰσήχθη εἰς Ῥωσίαν ἐκ Γερμανίας τῷ 1389.

— Μέγα σχέδιον ἔχουσι πρὸς ἐφαρμογὴν διὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ 1892 οἱ πάντοτε μεγαλεπήβολοι ἀμερικανοί. Παρὰ τὴν Νέαν Ὑόρκην ὑπάρχει μέγιστος κήπος ὁ Ἰερομπαρκ. Τοῦτον σκοποῦσι νὰ στεγά-

σωσιν ὀλόκληρον διὰ κρυστάλλου καὶ νὰ φωτίζωσι δι' ἀπλέτου ἠλεκτρικοῦ φωτός ἵνα γίνωνται ἐν αὐτῇ νυκτεριναὶ ἱπποδρομῆαι.

— Αἱ ἡμέτεροι ἀναγνώστριαι βεβαίως ἐνδιαφέρονται νὰ μάθωσι τίνες μεταξὺ τῶν παρισινῶν κυριῶν ἔχουσι τὰ πλουσιώτατα κοσμήματα. Τοὺς πολυτιμότερους μαργαρίτας ἔχει ἡ δεσποινὶς Dosne ἡ γυναικαδέλφη τοῦ Θιέρς. Ἡ δούκισσα d' Uzès ἔχει περιδέριον ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων τῶν καλουμένων παλαιῶν βραζιλιανῶν ἀξίας ἐνδὸς ἑκατομμυρίου. Λαμπροὺς ἀδάμαντας ἔχει ἡ δούκισσα Δρουδωδίλλ, ἡ δὲ κόμισσα Πουρταλὲς ἔχει ἐν τῶν λαμπροτέρων τοῦ κόσμου περιδερῶν ἐκ μαργαριτῶν. Τὸ ἐκ λευκῶν καὶ μαύρων μαργαριτῶν περιδέριον τῆς κυρίας Ἐρρίκου Say ἀξίζει 300 χιλιάδας φράγκων. Οἱ πλουσιώτατοι δὲ σμάραγθοι εἶνε οἱ τῆς δευκίσσης de Mouchy.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἡ κυρία Παραξενοπούλου

— Καὶ πῶς ἐγυρίσατε τόσον γρήγορα ἀπὸ τὸ Παρίσι Κυρία μου;

— Οὐφ! τί νὰ κάμω ἐκεῖ περισσότερον ἀηδίασα. Τόσοι βωμολοχοὶ εἶχαν ἔλθῃ τοῦ ἐπροστύχηνε φέτος τὸ Παρίσι.

Ἄνεπαρκές

Ἐν ὑπαιθρῷ καφενεῖῳ:

Πελάτης: Παῖδι, νὰ σοῦ πῶ τί ἀφίνετε αὐτὸν μετ' τὴν φουαρμόνικα καὶ μὰς ζαλλίζει;

Ὁ ὑπηρέτης: Εἶνε στραβός...

Πελάτης: Μὰ ἐμεῖς δὲν εἶμεθα κωφοί!

Αἰτία λύπης

— Κάτι λυπημένος εἶσαι σήμερα;

— Σήμερα ἐσαράντισε ἡ συχωρεμένη ἡ γυναῖκά μου.

— Καὶ γι' αὐτὸ εἶς' εἶσαι;

— Ὅχι, γι' αὐτὸ, ἀδελφὲ μὰ... ἀπόψε ξαναπαντρεύομαι.

Ἐμπορος καὶ προμηθευτῆς

— Καὶ ἔχεις δείγματα ἀπὸ ταῖς βέργαις καὶ ταῖς σαρδέλαις τοῦ λῆς;

— Δείγματα δὲν ἔχω, — ἔχω φωτογραφίας!

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Χρησιμοποίησις τοῦ φλοιοῦ τῶν πορτοκαλλίων. Διὰ τοῦ φλοιοῦ τῶν πορτοκαλλίων δυνάμεθα νὰ ἐξολοθρεύσωμεν ταῖς γυμνοσαλιόγκους τῶν κήπων, οἱ ὅποιοι εἶνε τόσον καταστρεπτικοὶ εἰς τὰ φυτὰ. Ὁ τρόπος εἶνε ἀπλούστατος: Κόπτομεν εἰς δύο μέρη τὸν φλοιὸν ἐκάστου πορτοκαλλίου καὶ τοποθετοῦμεν τὰ τεμάχια ἀνεστραμμένα εἰς τὰ μέρη τοῦ κήπου ὅπου ὑπάρχουσι τὰ φυτὰ ἅτινα θέλομεν νὰ προσταξώμεν. Τὴν ἐπομένην θὰ εὕρωμεν τοὺς φλοιούς πλήρεις γυμνοσαλιόγκων, οἷτινες συνηθροίσθησαν ἐκεῖ εὐρόντες προσφιλεῖ τροφήν.